VTH-beleidsplan gemeente Beekdaelen

Beleidsplan voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de Omgevingswet en aanverwante wetten in de fysieke leefomgeving

Beekdaelen maken we samen
wij zijn er voor de samenleving

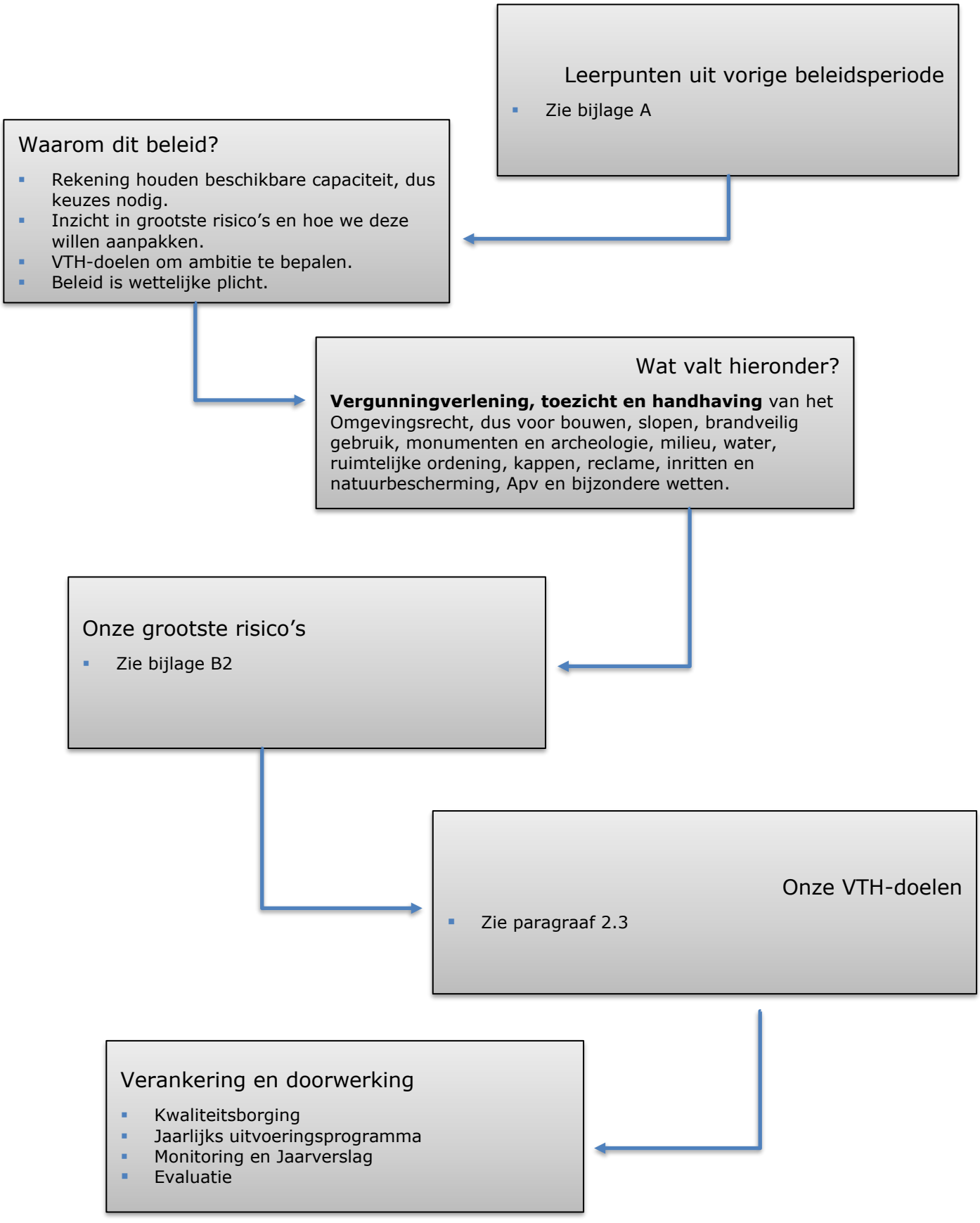
2027 - 2030

BEEKDAELEN

Inhoudsopgave

Het VTH-beleid op één pagina 3
1. Achtergrond en status 4
1.1 Keuzes maken bij uitvoering VTH-taken 4
1.2 Wat valt onder het VTH-beleid? 4
1.3 Status VTH-beleid 5
1.4 Evaluatie 6
1.5 Leeswijzer en totstandkoming 7
2 Missie, visie en ambities 7
2.1 Missie 7
2.2 Visie 7
2.3 VTH-doelen 7
3 Verankering 9
3.1 Borging van kwaliteit 9
3.2 Uitvoeringsprogramma 10
3.3 Monitoring en jaarverslag 10
Bijlage A. Evaluatie vorige beleidsplan 11
A1. Proces van totstandkoming beleid 11
A2. Doel en functie van het beleid 11
A3. Doorwerking van het beleid 11
A4. Doelbereik 12
Bijlage B. Omgevings- en risicoanalyse 13
B1. Omgevingsanalyse 13
B2. Risicoanalyse 15
Bijlage C. Strategie 18
C1. Preventiestrategie 18
C2. Vergunningstrategie 19
C3. Toezichtstrategie 28
C4. Sanctiestrategie 35

Het VTH-beleid op één pagina

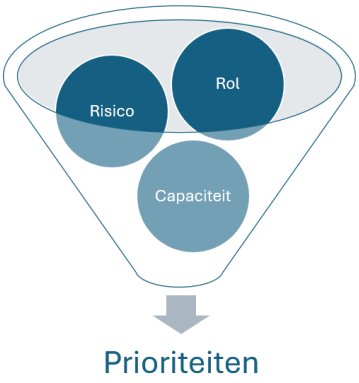
1. Achtergrond en status

1.1 Keuzes maken bij uitvoering VTH-taken

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn belangrijk voor een gezonde, veilige en prettige leefomgeving. Denk bijvoorbeeld aan het bouwen van een school, het slopen van een gebouw met asbest, geluidsoverlast, stank, brandveiligheid van hotels en pensions, verbouwingen aan monumenten en reclameborden in onze dorpen en steden.

Bij de uitvoering van de VTH-taken moeten we keuzes maken: wat is het belangrijkst? Wat controleren we streng en wat minder streng? Daarbij letten we op drie dingen.

1. **Hoe groot is het risico?** Als iets gevaarlijk is, geven we het meer aandacht. We geven het een hogere prioriteit.
2. **Wat is onze rol als gemeente?** Soms is iets de verantwoordelijkheid van bewoners of bedrijven. Dan grijpen wij als gemeente minder snel in.
3. **Hoeveel capaciteit en middelen (mensen en geld) hebben we?** We kunnen niet alles doen. Daarom moeten we kiezen wat we wel en niet oppakken.

Deze drie dingen moeten in evenwicht zijn. We richten ons vooral op situaties met veel risico en op onderwerpen die voor onze gemeente belangrijk zijn. We kiezen bewust wat we wel en niet doen. Als we te veel dingen tegelijk willen aanpakken, wordt het werk onoverzichtelijk en krijgen we veel extra administratie. In dit beleidsplan staan onze keuzes. Die hebben we zo duidelijk mogelijk gemaakt. We zeggen wat we willen bereiken en hoe we dat gaan meten.

1.2 Wat valt onder het VTH-beleid?

In dit VTH-beleid leggen we uit hoe we in de komende jaren omgaan met het vinden van een goede balans. In het plan staat wat onze visie is, wat we belangrijk vinden, en wat onze doelen zijn. Ook beschrijven we hoe we dit willen aanpakken. Voorliggend beleid gaat over het Omgevingsrecht en heeft ook betrekking op enkele overige toetsingskaders die hieraan verbonden zijn.

Toetsingskader Omgevingsrecht	Overige toetsingskaders
Besluit bouwwerken leefomgeving	Alcoholwet
Besluit kwaliteit leefomgeving	Algemene plaatselijke verordening
Besluit activiteiten leefomgeving	Evenementenbeleid
Omgevingsregeling	Huisvestingswet
Invoeringsbesluit	Leegstandswet
Omgevingsbesluit	Marktverordening
Provinciale omgevingsverordening	Opiumwet
Omgevingsplan	Wet Bibob
Overgangsrecht (o.a. voor bodem)	Wet op de kansspelen
	Openbare orde en veiligheid (Boa's)

De milieutaken worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Omdat we samenwerken met deze organisaties, volgen we een gezamenlijke, regionale aanpak. Voor onze gemeente is deze aanpak vastgelegd in het regionale beleidsstuk:

- Uitvoerings- en handhavingsbeleid voor Zuid-Limburg (vastgesteld op 8 februari 2022)

In voorliggend beleidsplan gaat het vooral over preventie, vergunningen, toezicht en handhaving van de landelijke regels die we uitvoeren en de regels uit ons omgevingsplan. Als deze taken door samenwerkingspartners worden uitgevoerd, maken wij als gemeente wel de afspraken. We zorgen er dan voor dat hun werk past bij de keuzes die we in dit plan maken.

Dit beleidsplan is een actualisatie en herziening van het huidige beleid vastgelegd in:

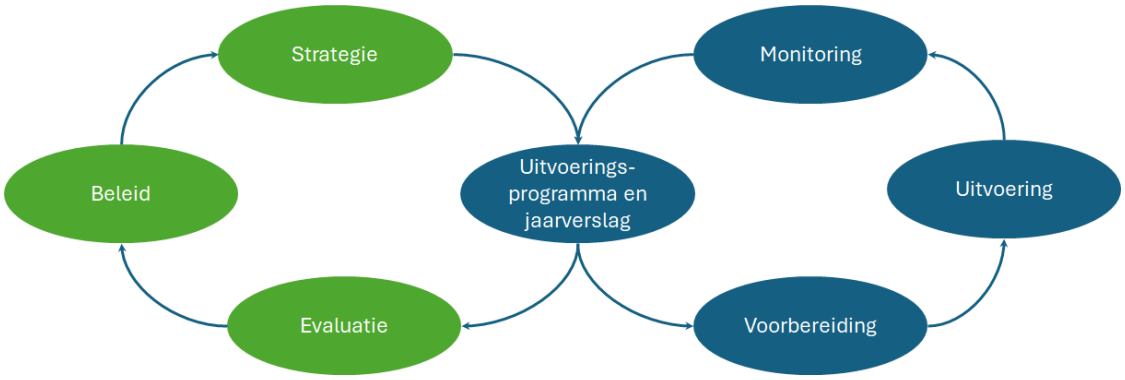
- Beleidsplan vergunningverlening en handhaving in de fysieke omgeving, vastgesteld door de gemeenteraad op 9 februari 2021.

1.3 Status VTH-beleid

Voor het verlenen van vergunningen, toezicht en handhaving volgens de Omgevingswet stellen we een beleidsplan op dat de (prioritaire) doelen voor de komende beleidsperiode (4 jaar) vastleggen. Dit plan wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

Het beleidsplan helpt het college bij het uitvoeren van de wettelijke taken. Het geeft aan wat hun verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn.

In de Omgevingswet en onderliggende besluiten staan regels die we moeten volgen bij het uitvoeren van deze taken. Deze regels zijn samengevat in het schema hieronder, de BIG-8.

Dit VTH-beleidsplan gaat over de (groene) stappen aan de linkerkant van het figuur hierboven. Die linkerkant wordt meestal elke vier jaar opnieuw bekeken. Maar als er iets verandert in de omgeving, in de wet of in ons beleid, dan kan dat ook vaker nodig zijn. De rechterkant van het figuur wordt elk jaar opnieuw uitgevoerd.

Elke gemeente is verplicht om een of meerdere documenten vast te stellen waarin staat hoe de stappen uit de BIG-8 worden ingevuld. Dat doen we in drie documenten:

1. *VTH-beleid*
   In dit document staan de hoofdlijnen van het beleid: wat we willen bereiken (doelen) en hoe we dat gaan doen (strategie). Die strategie bestaat uit vier onderdelen: voorkomen van problemen (preventie), vergunningen verlenen, toezicht houden en optreden bij overtredingen (sanctioneren).
2. *Uitvoeringsprogramma*
   Dit is de uitwerking van het VTH-beleid. Hierin staat welke VTH-instrumenten we gebruiken. Ook staat erin hoeveel tijd en geld dat kost, en of we de doelen uit het VTH-beleid moeten aanpassen.
3. *Jaarverslag*
   Hierin leggen we elk jaar verantwoording af over wat we hebben gedaan. We vertellen ook of we onze doelen wel of niet hebben gehaald.

Naast bovenstaande documenten zijn het *omgevingsplan*, omgevingsprogramma's en overige beleidsdocumenten van groot belang.

1.4 Evaluatie

Een nieuw beleidsplan begint altijd met een evaluatie van het vorige plan. Zo'n evaluatie laat zien wat goed ging en wat beter kan. Wat goed werkt, willen we graag houden.
De evaluatie van het vorige beleid staat in bijlage A. De belangrijkste aanbevelingen daaruit zijn verwerkt in dit nieuwe plan. Ze gaan over:

1. de ervaringen van de medewerkers en bestuur vanuit de voorgaande beleidsperiode zijn in de nieuwe beleidsperiode meegewogen, zeker rondom de Omgevingswet die per 1-1-2024 in werking is getreden
2. Er zijn maximaal 6 (haalbare) thema's/doelen opgenomen. Uitwerking Smart doelen is verplaatst naar jaarlijkse uitvoeringsprogramma's waardoor focus per jaar kan worden aangepast
3. Kwaliteitscriteria zijn formeel vastgelegd in een kwaliteitsverordening. Duidelijke splitsing is aangebracht tussen beleidsplan en uitvoeringsplan
4. Herprioritering van ambities en doelen heeft plaats gevonden, mede naar aanleiding van de omgevings- en rirsicoanalyse (bijlage 2) en de daaruit voortvloeiende ambities (hoofdstuk 2).

In dit beleidsplan staat per onderdeel hoe we de aanbevelingen uit de evaluatie hebben verwerkt.
De provincie Limburg controleert of gemeenten hun VTH-taken goed uitvoeren volgens de Omgevingswet. Dat doen zij via het zogeheten IBT-toezicht. Elk jaar sturen wij onze documenten naar de provincie en krijgen we een beoordeling terug. De laatste toezichtsbrief die we van IBT hebben gekregen ging over het jaar 2022/2023. Over 2024 heeft geen toezicht plaats gevonden op de normaal te doen gebruikelijke wijze aangezien de gemeenten en ook de provincie de nadruk wilden leggen op de implementatie van de Omgevingswet. Uit de toezichtsbrief bleek dat we voor de Wabo (nu Omgevingswet) een voldoende scoorden en voor de Wro (ruimtelijke ordening) een ruim voldoende. De aanbevelingen die in de brief werden gedaan zijn per direct opgepakt en gerealiseerd.

1.5 Leeswijzer en totstandkoming

In het volgende hoofdstuk leggen we uit wat onze missie, visie en ambities zijn voor vergunningen, toezicht en handhaving. Deze ambities zijn gebaseerd op een analyse van de omgeving en de risico's. Hoe we dit beleid verder verwerken in ons werk, staat in hoofdstuk 3.

In de bijlagen zijn opgenomen:

A. De evaluatie van het vorige beleidsplan.
B. De omgevingsanalyse met actueel inzicht in de omgeving en risico's.
C. De strategie voor preventie, vergunningverlening, toezicht en sanctioneren.

Voor de nieuwe beleidsperiode hoeven we de burgers en stakeholders niet opnieuw te bevragen aangezien we in de beleidsperiode, vanuit onze contacten met de inwoners en ons werk, hebben geconstateerd dat de prioriteiten en doelen niet zwaarwegend zijn gewijzigd. Het voorliggende beleidsdocument is mede gelet op de integraliteit breed besproken met medewerkers van alle beleidsvelden binnen de gemeente, omdat de VTH taken alle beleidsvelden raken.

2 Missie, visie, ambities en doelen

De wijze waarop we onze vergunningverlening, het toezicht en de handhaving inzetten, is gebaseerd op een aantal uitgangspunten. In voorliggend hoofdstuk zijn deze uitgewerkt.

2.1 Missie

De missie van de gemeente kunnen we vrij vertaald formuleren als:
"Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bouwen we aan een vitale gemeente waarin iedereen in zijn kracht staat, dienstverlening dichtbij en transparant is, en waar we een duurzaam en toekomstgericht leef- en werkklimaat creëren."

2.2 Visie

Bij vergunningverlening, toezicht en handhaving willen we de veiligheid en gezondheid van onze inwoners zoveel mogelijk waarborgen. Daarbij staat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en een goede dienstverlening centraal. We zien vergunningverlening, toezicht en handhaving daarbij niet als doel, maar als middel (instrument) om de door ons gestelde inhoudelijke beleidsdoelen of doelen die voortvloeien uit wet- en regelgeving te bereiken. We vinden het belangrijk om samen met onze inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en ketenpartners te werken aan het realiseren van die doelen. Daarbij moedigen we initiatieven vanuit de samenleving aan, bieden waar mogelijk ruimte voor ontwikkelingen, stimuleren we de eigen verantwoordelijkheid en zien we er tegelijkertijd op toe dat dit volgens de geldende wet- en regelgeving gebeurt. *We acteren vanuit het principe ja-mits.*

2.3 VTH-ambitie en doelen

2.3.1 ***Ambitie***

Door het uitvoeren van de VTH-taken helpen we mee om de strategische doelen van onze gemeente te bereiken. Deze doelen staan verwoord in onder andere de strategische visie, de omgevingsvisie, de

economische visie en het coalitieprogramma. In de omgevingsanalyse staan deze doelen ook genoemd.

2.3.2 ***Doelen***

2.3.1 Grootste uitdagingen en risico's

Bij het uitvoeren van de VTH-taken richten we ons vooral op de grootste uitdagingen en risico's. In bijlage B hebben we in een omgevings- en risicoanalyse de belangrijkste aandachtspunten bepaald. Dat hebben we gedaan op basis van thema's. Elk van deze onderdelen heeft zijn eigen problemen en vraagt dus om een eigen aanpak. De VTH-doelen dienen gebaseerd te zijn op een omgevings- en risicoanalyse (zie bijlage B). In het Omgevingsbesluit wordt niet voorgeschreven dat de doelen in het VTH-beleid dienen te landen. Het is ook mogelijk de VTH-doelen op te nemen in het jaarlijks uitvoeringsprogramma. We kiezen ervoor om de hoofdoelen in het meerjarige onderhavige beleidsplan op te nemen. Dit loopt dan gelijk met de raadsperiode en zorgt voor een continuïteit van het beleid en de uitvoering daarvan. De hoofddoelen worden dan verder SMART uitgewerkt in een jaarlijks uitvoeringsprogramma, waarbij jaarlijks de accenten bijgesteld kunnen worden op basis van ervaringen, kengetallen, bestuurlijke wensen, gewijzigd (overheids)beleid etcetera. De doelen in het uitvoeringsprogramma worden zoals gezegd SMART geformuleerd (dus concreet en meetbaar), hebben duidelijke meetpunten (indicatoren) en maken gebruik van de instrumenten uit onze strategie (bijlage C), die we de komende jaren vaker gaan inzetten.

We onderscheiden de navolgende Thema's (zie bijlage B):

1. Veiligheid brand/constructie/verkeer en gezondheid
2. Openbare orde en veiligheid; criminele activiteiten en ondermijning
3. Illegale (spook)bewoning
4. Vitaliteit in kleine kernen
5. Behoud landschap
6. Behoud (cultureel) erfgoed

2.3.2 Doelen op basis van de omgevings- en risicoanalyse

In bijlage B hebben we een analyse gemaakt van de omgeving en de risico's. Op basis daarvan hebben we bepaald wat de belangrijkste aandachtspunten zijn. Voor elk van deze punten stellen we een doel op. De komende jaren houden we bij of we deze doelen halen. Hoe we dat precies gaan doen – met vergunningen, toezicht en handhaving – werken we uit in het uitvoeringsprogramma.
We richten ons vooral op de onderwerpen met een hoge prioriteit, omdat daar de grootste risico's zijn en omdat ze belangrijk zijn voor ons bestuur en beleid. Onderwerpen met een gemiddelde of lage prioriteit pakken we ook op, maar minder uitgebreid.

Uit de 6 genoemde thema's vloeien de navolgende logische hoofddoelen (wat willen we bereiken) voort:

1. De inwoners mogen rekenen op een veilige en gezonde leefomgeving
2. Criminaliteit trachten we, binnen hetgeen in onze macht ligt, tot een minimum terug te dringen
3. We hebben zicht op wat er "achter de deur" gebeurt

4. Wonen en vitaliteit in de kernen gaan hand in hand
5. Het landschap is behouden en waar mogelijk zelfs versterkt
6. Ons cultureel erfgoed is behouden voor de toekomst

2.3.3 Doelen op basis van de verordening

Naast de doelen uit onze omgevings- en risicoanalyse, heeft de gemeenteraad in de *Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht* aangegeven dat we ook doelen moeten stellen voor:

- de dienstverlening,
- de kwaliteit van ons werk en onze producten, en
- de financiën.

Voor deze onderwerpen hebben we de volgende hoofddoelen opgesteld:

- Onze dienstverlening is transparant, behulpzaam en vanuit principe ja-mits
- De kwaliteit borgen we zoals vastgelegd onder 3.1 (verankering)
- De financiën om de taken uit te voeren zijn geborgd in de begroting

3 Verankering

3.1 Borging van kwaliteit

Voor ons betekent kwaliteit dat we de VTH-doelen uit hoofdstuk 3 halen. Die doelen laten zien hoe we met vergunningen, toezicht en handhaving bijdragen aan belangrijke onderwerpen in de samenleving. We blijven voortdurend werken aan goede kwaliteit. Daarbij kijken we naar hoe onze organisatie is ingericht én naar hoe ons werk wordt beoordeeld door het bestuur, onze klanten en samenwerkingspartners. Tegelijk met de vaststelling van dit beleidsplan zal de gemeenteraad worden voorgesteld om de *Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht* vast te stellen. De kwaliteitscriteria zijn vastgelegd in de onderliggende "kwaliteitscriteria 3.0" van de VNG. Binnen de regels van de Omgevingswet en die verordening zorgen we ervoor dat de kwaliteit goed is. Voor het erfgoeddomein gelden ook kwaliteitscriteria namelijk "Kwaliteitscriteria 2.2 voor monumenten en archeologie".

We ondernemen onder meer de volgende (verplichte) activiteiten om de kwaliteit te borgen:

- Functiescheiding op persoonsniveau tussen vergunningverlener en toezichthouder.
- Rouleren: onze toezichthouders rouleren om een vaste handhavingsrelatie te voorkomen en kennisniveau te verdiepen.
- Jaarlijkse toetsing aan en rapportage over de vigerende kwaliteitscriteria voor VTH.
- Vertalen van beleid en strategie in uitvoeringsprogramma (planning) met een concrete uitwerking van in te zetten instrumenten en de hiervoor benodigde intensiteit (uren/euro's).
- Borging van benodigde middelen in de begroting voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma.
- Verzorgen van de automatisering, materiaal en materieel om de VTH-werkzaamheden uit te kunnen voeren.
- Beleidsevaluatie en verslaglegging (verantwoording) over de kwaliteit van de VTH-taken (realisatie van prioriteiten uit beleid) en de wijze waarop met verbeterpunten uit voorgaande verslagen is omgegaan.

- Goede samenwerking met partners: We maken duidelijke afspraken met de Omgevingsdienst en de Veiligheidsregio over wat zij voor ons doen en hoe. We proberen onze programma's zo goed als mogelijk op elkaar af te stemmen qua prioritering e.d.; indien mogelijk voeren we integrale controles uit met alle partners.
- Afstemming met het Openbaar ministerie verloopt via de landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht. Gebruik wordt gemaakt van de (landelijke) LHSO-interventiematrix. Indien nodig wordt er per casus direct contact gezocht met de politie over de aanpak. Controles worden vaker samen met de politie opgepakt (vaak via het zogenaamde act-team ofwel interventieteam).

3.2 Uitvoeringsprogramma

Een uitwerking van de doelen, reguliere activiteiten én in te zetten instrumenten wordt gemaakt in het uitvoeringsprogramma. Dit programma wordt per jaar vastgesteld. Als bijlage bij het uitvoeringsprogramma voegen we als het kan het uitvoeringsprogramma van de Omgevingsdienst en de Veiligheidsregio toe.

In het uitvoeringsprogramma leggen we uit:

- welke middelen we gebruiken om onze doelen te halen;
- hoe intensief we die middelen inzetten, bijvoorbeeld in aantal producten, uren of een beschrijving van het resultaat;
- welk onderdeel van de organisatie het werk doet, zoals onze gemeente zelf, de Omgevingsdienst of de Veiligheidsregio.

Zo wordt in het uitvoeringsprogramma ook duidelijk hoeveel mensen en tijd we daarvoor nodig hebben. In het uitvoeringsprogramma kijken we of we onze inzet moeten aanpassen. Dat doen we op basis van:

- een analyse van hoe goed regels worden nageleefd, op basis van controles, klachten en handhavingsverzoeken;
- landelijke prioriteiten en signalen;
- afspraken die we hebben met samenwerkingspartners;
- een analyse van bouwplannen, economische ontwikkelingen en andere zaken die invloed hebben op ons werk en de keuzes die we maken.

Zo kunnen we waar nodig bijsturen.

3.3 Monitoring en jaarverslag

De uitvoering van ons werk levert resultaten op. We bekijken regelmatig of deze activiteiten ook echt helpen om onze doelen te bereiken. Dat noemen we monitoring, evaluatie en verantwoording. De prioriteiten uit dit beleidsplan vertalen we in het uitvoeringsprogramma naar duidelijke, meetbare doelen (SMART) met bijpassende indicatoren. Door deze indicatoren te meten, weten we hoe goed we onze doelen en prioriteiten halen. De uitkomsten van deze metingen nemen we op in ons jaarverslag. Met het jaarverslag informeren we de raad over verrichte activiteiten, de ingezette instrumenten en de doelrealisatie. Van alle doelen die in het beleidsplan en het uitvoeringsplan vermeld staan wordt aangegeven in hoeverre ze gerealiseerd zijn. Het jaarverslag wordt vastgesteld door ons college van B&W. Als bijlage bij het jaarverslag voegen we het jaarverslag van de Omgevingsdienst.

Bijlage A. Evaluatie vorige beleidsplan

In deze bijlage blikken we terug op de voorgaande beleidsperiode. Deze periode liep vanaf het vaststellen van het Beleidsplan vergunningverlening en handhaving in de fysieke omgeving, vastgesteld door de gemeenteraad op 9 februari 2021 tot aan de voorbereiding van het voorliggende beleidsplan. Het doel van deze evaluatie is het benoemen van de leerpunten. In het voorliggende beleidsplan geven we aan hoe we met deze leerpunten omgaan.

A1. Proces van totstandkoming beleid

Medio 2020 is een enquête uitgezet bij de inwoners waarin men kon aangeven welke overlast men ervaarde en wat voor hen prioritair is/was. 500 inwoners hebben gereageerd. Met diverse stakeholders zijn sessies geweest evenals met de bestuurders en VTH-medewerkers. De resultaten komen terug in het beleidsplan en zijn verwerkt bij de omgevingsanalyse, prioriteiten en doelen.

Aanbeveling
Het proces was prima ingeregeld om te komen tot een gedragen en integraal beleidsplan. Voor de nieuwe beleidsperiode hoeven we de burgers en stakeholders niet opnieuw te bevragen aangezien we in de beleidsperiode, vanuit onze contacten met de inwoners en ons werk, hebben geconstateerd dat de prioriteiten en doelen niet zwaarwegend zijn gewijzigd. Wel dienen de ervaringen van de medewerkers en bestuur vanuit de afgelopen periode in de nieuwe beleidsperiode opnieuw te worden gewogen, zeker rondom de Omgevingswet die per 1-1-2024 in werking is getreden.

A2. Doel en functie van het beleid

Er zijn in het beleidsplan vele doelen gesteld, vooral vanuit de insteek van gebiedsgericht. De doelen zijn dusdanig ver uitgewerkt dat er bijna sprake is van een beleidsplan annex uitvoeringsplan. Dit is niet de bedoeling van een beleidsplan dat een (raads)periode van zo'n 4 jaar stand moet houden. De vele doelen zijn daarmee ook vaak uit het oog verloren. De flexibiliteit om jaarlijks bij te sturen onder de hoofddoelen van het beleid gaat daarmee ook verloren.

Aanbeveling
Thema's/doelen beperken tot maximaal 6. Uitwerking Smart doelen verplaatsen naar jaarlijkse uitvoeringsprogramma's waardoor focus per jaar kan worden aangepast.

A3. Doorwerking van het beleid

Het beleid hebben we integraal laten landen in processen (bijv. betrekken klanten in vroeg stadium), organisatie (intaketafel, kwaliteit), beleid (o.a. paraplubestemmingsplan kamerbewoning), prioriteiten uitvoeringstaken e.d. Formeel dienen we onze kwaliteitscriteria nog vast te stellen.

Aanbeveling
Kwaliteitscriteria formeel vastleggen in kwaliteitsverordening die samen met dit document door de raad vastgesteld dient te worden. Duidelijke splitsing tussen beleidsplan en uitvoeringsplan realiseren (zie A2)

A4. Doelbereik

Gelet op het feit dat er in het plan doelen zijn gesteld op operationeel niveau zijn dit er in totaal 22. De prioritaire ambities met een score "hoog" zijn:

1. Drugsproductie en criminaliteit
2. Overlast vuurwerk
3. Verloedering door leegstand winkelpanden
4. Onveilige verkeerssituatie (bedrijventerrein de Horsel)
5. Verdachte activiteiten in leegstaande bedrijfspanden
6. Aantasting landschappelijke waarden
7. Permanente bewoning op recreatieterreinen
8. Illegale bebouwing

Op alle doelen (22 stuks) is in meer of mindere mate ingezet. Tijdens de looptijd van het beleidsplan zijn er wel enkele prioriteiten verschoven. Zo is bijvoorbeeld de Illegale bewoning en bebouwing (punt 8 en 9) meer verschoven naar "spookbewoning". In dit nieuwe beleidsplan zal dan ook een herprioritering plaats vinden.

Aanbeveling

Herprioriteren ambities en doelen mede naar aanleiding van de omgevings- en rirsicoanalyse (bijlage 2) en de daaruit voortvloeiende ambities (hoofdstuk 2).

Bijlage B. Omgevings- en risicoanalyse

B1. Omgevingsanalyse

De omgevingsanalyse is een essentieel onderdeel dat helpt bij het afstemmen van beleid op de specifieke kenmerken, risico's en behoeften van de omgeving waarin onze gemeente opereert. De analyse vormt samen met de risicoanalyse (bijlage B2) de basis voor de VTH-ambities (hoofdstuk 2).

De omgevingsanalyse heeft betrekking op de aspecten binnen de reikwijdte van het beleidsplan.

1. Bestuurlijke en beleidsmatige context
    a. De beleidsdoelen van de gemeente zijn gestoeld op vier pijlers: excellent wonen en vitale kernen; landschappelijke ontwikkeling; duurzame (economische) ontwikkeling en nieuwe relatie tussen gemeente en gemeenschap.
    b. Belangrijke samenwerkingsverbanden zijn o.a. de stadsregio Parkstad Limburg en grensoverschrijdend lid van de Euregio Rhein-Maas-Nord. Stichting westelijk ZL, Ketenpartners zijn de Omgevingsdienst ZL, de Veiligheidsregio ZL en (aangrenzende) gemeenten.
2. Fysieke omgeving
    a. Beekdaelen ligt in Zuid-Limburg en kenmerkt zich door heuvelachtig, groen landschap met dorpskernen en verspreide woningen. Het buitengebied bestaat uit agrarisch land, bos en beekdalen, waarbij behoud van natuur en landschappelijke identiteit centraal staat. Er is een schat aan (cultureel) erfgoed aanwezig. Er is ruimte voor recreatie. De kernen worden verbonden door kleinschalige (regionale) wegen en fietspaden. Er is sprake van een goede ontsluiting op de grote (stedelijke) verkeersassen.
3. Sociaal-maatschappelijke context
    a. Demografie: de gemeente heeft een ruime 35.000 inwoners, waarvan de helft bestaat uit huishoudens. Het aandeel ouderen boven de 65 jaar is substantieel en de groep jongeren neemt af.
    b. Sociale problematiek: grote sociale problematieken zijn er niet. Wel dient er in zijn algemeenheid aandacht te zijn voor de leefbaarheid, veiligheid en overlast.
    c. Participatiegraad: De inwoners zijn zeer betrokken en actief in het melden van misstanden. Op buurtniveau zijn er meerdere participatietrajecten met en tussen bewoners.
    d. Toezichtgevoelige gebieden: het gehele buitengebied.
4. Economische omgeving
    a. Type bedrijvigheid: (kleinschalige) industrie, horeca, detailhandel, en landbouw
    b. Economische dynamiek: transitie in de landbouw is een grote uitdaging, verder speelt de verduurzaming van de industrie. Echte grote bouwprojecten (>500 won.) spelen niet.
    c. Hoog risicovolle economische activiteiten hebben we niet binnen de gemeente.
5. Historische gegevens en trends

    De cijfers laten een stabiel beeld zien. Op dit moment kunnen we hier (nog) geen conclusies aan verbinden. Uit onderzoek over 2024 blijkt dat we in de provincie Limburg, na de 6 grote gemeenten, de meeste aanvragen krijgen. Vermeldenswaardig is dat de informele aanpak zijn vruchten afwerpt en dat onze besluiten (vergunningen), gelet op de ongegrond-verklaringen in bezwaar en beroep van goede kwaliteit zijn. Geen enkel besluit is vernietigd.

		vooroverleggen	(omgevings)vergunningen	(omgevings)meldingen	informatieplicht	vergunningen Apv/bijz wetten
2021		220	319	219	nvt	ng
2022		247	342	99	nvt	ng
2023		175	286	18	nvt	126
2024		201	315	325	120	445
2025		216	282	246	150	419
		wijziging omgevingsplan	bezwaren/ beroepen	handhavingsverzoeken	klachten/meldingen	controles
2021		2	13	28	941	228
2022		3	25	26	842	83
2023		3	27	10	905	24
2024		2	19	25	1099	152
2025		2	38	20	1094	517
		vergunningen Apv en bijz. wetten pas geregistreerd vanf 3e kwartaal 2023				
		(omgevingsmeldingen pas goed geregistreerd vanf 2024 (ingangsdatum Omgevingswet)				
		informatieplicht pas van toepassing vanaf 2024 (ingangsdatum Omgevingswet)				
		controles slecht geregistreerd tot 2025, daarna via RX mission				
		wijziging omgevingsplan (lees: postzegelplan onder oud recht)				

Cijfers bezwaren/beroepen 2025:

Aantal bezwaren/ beroepen	38
Ingetrokken en opgeloste via informele aanpak	17
Ongegrond of niet ontvankelijk	16
Gegrond (maar wel in bob in stand gebleven)	5

B2. Risicoanalyse

In de risicoanalyse benoemen we de handelingen van onze doelgroep met de grootste risico's. Samen met de omgevingsanalyse (bijlage B1) vormt deze de basis voor de VTH-ambities (hoofdstuk 2).

Methode risicoanalyse

Er zijn verschillende methoden voor het uitvoeren van een risicoanalyse. In de kern worden kwalitatieve en kwantitatieve methoden onderscheiden om het risico van bepaalde handelingen te bepalen. In beide staat de kans en het effect centraal.

1. Kwalitatieve methoden: bij kwalitatieve methoden worden de risico's beschreven. In overleg met de medewerkers, bestuurders en eventueel ketenpartners wordt op basis van de beschrijving van de risico's bepaald welke risico's hoog en welke laag zijn.
2. Kwantitatieve methoden: bij kwantitatieve methoden worden de risico's getracht zoveel mogelijk te objectiveren in scores. Dit geldt bijvoorbeeld voor de kans op overtreding en het effect op leefbaarheid, veiligheid, gezondheid en bestuurlijke impact. Door wegingen tussen de verschillende effecten aan te brengen, kunnen ook bestuurlijke wensen worden vertaald in de risico's (bijv. gezondheidseffect is belangrijker dan leefbaarheidseffect).

Ordening van risico's

De handelingen van de doelgroep kunnen op verschillende wijzen geordend worden in de risicoanalyses. Om te zorgen voor een goede doorwerking heeft het de voorkeur dat deze ordening ook wordt gebruikt voor het bepalen van de prioriteiten en doelen. We onderscheiden:

1. Themagericht: de handelingen worden onderverdeeld in bijv. bouwen, slopen, brandveiligheid, natuurbescherming en ruimtelijke ordening. Voor ieder thema kunnen andere handelingen benoemd worden die voor het betreffende thema relevant zijn.
2. Doelgroepgericht: de handelingen worden onderverdeeld naar doelgroepen, zoals burgers, bedrijven, instellingen en bezoekers. Voor iedere doelgroep worden de handelingen benoemd die leiden tot risico's. Zo is voor burgers de illegale verhoging van tuinafscheidingen relevant en voor bedrijven de illegale plaatsing van reclameborden.
3. Gebiedsgericht: de handelingen worden onderverdeeld naar gebiedstypen, zoals binnenstad, kleine kernen, bedrijventerreinen en natuurgebieden. De handelingen die leiden tot risico's én de aanpak daarvan in een binnenstad zijn immers anders dan de handelingen en aanpak in natuurgebieden of op bedrijventerreinen.

Wij kiezen voor een ordening op basis van thema's. Dit sluit het beste aan bij onze huidige werkwijze. Indien het, nog op te stellen, Omgevingsplan meer gestalte gaat krijgen en hierin meer gebiedsgerichte thema's een plek krijgen kunnen we in de toekomst nog omschakelen naar een meer gebiedsgerichte ordening. Daarnaast is het zo dat bij de keuze van een thema altijd nog een onderverdeling kan worden gemaakt naar doelgroepen of gebieden. Voorbeeld: thema brandveiligheid kan leiden tot een groter risico bij de doelgroep ouderenhuisvesting of een risicovol bedrijventerrein.

<u>We onderscheiden de navolgende Thema's:</u>

1. Veiligheid brand/constructie/verkeer en gezondheid
2. Openbare orde en veiligheid; criminele activiteiten en ondermijning

3. Illegale (spook)bewoning
4. Vitaliteit in kleine kernen
5. Behoud landschap
6. Behoud (cultureel) erfgoed

Per thema onderscheiden we de navolgende risico's:

B2-1. Veiligheid brand/constructie/verkeer en gezondheid

(Bouw)veiligheid heeft voor ons de hoogste prioriteit. Zeker nu de Wkb nog niet voorziet in een invoering van gevolgklasse 2 en 3 (kwetsbaardere objecten). Als het mis gaat dan is er een groot bestuurlijk afbreukrisico. Een gezonde leefomgeving heeft ook hoge prioriteit nu de druk hierop toeneemt (stikstof, spuitzones, stoken, drugsdumpingen, fijnstof, geluidsoverlast, asbest e.d.) in een land waarin allerlei verschillende functies (natuur, economie, vervoer, wonen) vlak naast elkaar bestaan.

De handelingen met de grootste risico's én de meeste bestuurlijke en beleidsmatige aandacht (zie omgevingsanalyse) krijgen in de komende beleidsperiode de hoogste prioriteit. Het betreft voor dit thema:

1. Verkeersveiligheid rondom scholen, bedrijven en festiviteiten in woonomgeving
2. Bouw- en brandveiligheid bij het bouwen van kwetsbare objecten (gevolgklasse 2 en 3); bijv. scholen en zorgcentra
3. Illegale handelingen die het leefmilieu aantasten
4. Drugs-, afval- en asbestdumpingen
5. (brand)veiligheid bij grotere evenementen

B2-2. Openbare orde en veiligheid; criminele activiteiten en ondermijning

Mede gelet op de ligging van de gemeente in relatie tot de omgeving, het grote buitengebied en een aantal ontwikkelingen in de samenleving is er relatief gezien sprake van veel criminaliteit. Ook leegstand en vaak ook spookbewoning bevorderen het feit dat er achter gesloten deuren criminele activiteiten plaats kunnen vinden. In het kader van een goed leefmilieu en openbare orde en veiligheid dient de criminaliteit aangepakt te worden.

De handelingen met de grootste risico's én de meeste bestuurlijke en beleidsmatige aandacht (zie omgevingsanalyse) krijgen in de komende beleidsperiode de hoogste prioriteit. Het betreft voor dit thema:

1. Drugspanden
2. Verdachte activiteiten in leegstaande (bedrijfs)panden

B2-3. illegale (spook)bewoning

Spookbewoning wordt vaak gebruikt voor uitkeringsfraude, belastingontduiking of illegale onderverhuur. Het kan tevens criminaliteit verbergen. Ook wordt het risico op brandgevaar en onveilige en/of ongezonde leefomstandigheden vergroot.

De handelingen met de grootste risico's én de meeste bestuurlijke en beleidsmatige aandacht (zie omgevingsanalyse) krijgen in de komende beleidsperiode de hoogste prioriteit. Het betreft voor dit thema:

1. brandveiligheid in het geding
2. illegale en soms criminele activiteiten
3. Ongezonde leefomstandigheden
4. negatieve uitstraling op de leefomgeving

B2-4. Vitaliteit in kleine kernen

Vitaliteit in de vele kleine kernen is voor de leefbaarheid van groot belang. Het levert echter ook spanningen op tussen het wonen in een "dorp" en bepaalde bedrijvigheid (horeca e.d.).

De handelingen met de grootste risico's én de meeste bestuurlijke en beleidsmatige aandacht (zie omgevingsanalyse) krijgen in de komende beleidsperiode de hoogste prioriteit. Het betreft voor dit thema:

1. (schijnbare) overlast van bedrijvigheid in (woon)dorpen (o.a. geluid, parkeren en verkeer)
2. incidentele grotere evenementen

B2-5. Behoud landschap

Het behoud van ons landschap, de natuur en de ecologische waarden staan zeer hoog in het vaandel. Deze kwaliteiten maken Beekdalen tot wat het is; een landelijke gemeente waar het fijn vertoeven is.

De handelingen met de grootste risico's én de meeste bestuurlijke en beleidsmatige aandacht (zie omgevingsanalyse) krijgen in de komende beleidsperiode de hoogste prioriteit. Het betreft voor dit thema:

1. Illegale handelingen in het buitengebied die de waarden aantasten
2. druk op landschap door functies zoals woningbouw, toerisme en recreatie en (landbouw)verkeer
3. grensoverschrijdende ontwikkelingen zoals windmolens en zonnevelden.

B2-6. Behoud (cultureel) erfgoed

De gemeente beschikt over een groot en prachtig areaal aan erfgoed. Dit dient behouden te blijven. Het bepaald de identiteit van de gemeente en bevordert tevens een stuk toerisme.

De handelingen met de grootste risico's én de meeste bestuurlijke en beleidsmatige aandacht (zie omgevingsanalyse) krijgen in de komende beleidsperiode de hoogste prioriteit. Het betreft voor dit thema:

1. handelingen verrichten of nalaten ter bescherming van het erfgoed
2. herbestemmen leegstaand erfgoed met wenselijke functies

Bijlage C. Strategie

Voorliggende strategie beschrijft de werkwijzen op hoofdlijnen voor de preventie (C1), de vergunningverlening (C2), het toezicht (C3) en het sanctioneren (C4). De strategie wordt op onderdelen uitgewerkt in werkinstructies.

C1. Preventiestrategie

Beter voorkomen dan genezen. Door vooraf te investeren in inzicht en duidelijkheid van regels, kunnen we een deel van de overtredingen door onze burgers en bedrijven voorkomen. Het betreft vooral overtredingen die door goedwillende en onbewuste overtreders worden gemaakt.

Uitgangspunt is een klantgerichte en klantvriendelijke benadering waarbij binnen de vigerende kaders steeds gezocht wordt naar een passende oplossing. We beoordelen initiatieven vanuit een: 'ja, mits'-benadering. Dat betekent dat we adviseren en denken in mogelijkheden en oplossingen. Als een initiatiefnemer/aanvrager er met de geboden informatie niet uitkomt is er een gesprek met een betrokken medewerker mogelijk. Hiermee wordt voorzien in een professionele en een klantvriendelijke dienstverlening.

Bij preventie gaat het om het van nature nakomen van regels over leefbaarheid, veiligheid en duurzaamheid. Wij willen het naleefgedrag bevorderen door toezicht uit te voeren, maar ook door eerst in te zetten op voorlichting en het uitleggen van het doel van regels. De meeste inwoners en bedrijven zijn dan bereid de voor hen geldende regels na te leven.
Het herkennen van ondermijnende activiteiten en het weerbaar maken van medewerkers vormt door het volgen van opleiding en training een belangrijk deel van de basiskennis van vergunningverleners, toezichthouders en handhavers.

C1-1. Voorlichting

Via voorlichting wordt voorkomen dat overtredingen ontstaan uit een gebrek aan informatie en kennis. Burgers en bedrijven worden door ons onder andere geïnformeerd over verandering van wet- en regelgeving en over het waarom van de verandering, indieningsvereisten en mogelijkheden voor aanvragen.

Voorlichting vindt plaats door:

- informatieverstrekking via onze website met verwijzing naar websites van (landelijke) overheden met actuele informatie over beleid, wetgeving en indieningsmogelijkheden (omgevingsloket).
- beantwoording van vragen via telefoon, email of fysiek contact.
- vooroverleg wordt door ons aanbevolen om de klant mee te nemen naar een complete aanvraag voor een vergunning. Complexe zaken worden integraal beoordeeld in de zogenaamde intaketafel waar alle vakdisciplines zijn vertegenwoordigd om een zo integraal mogelijke behandeling van de casus te verkrijgen. Zijn er bij de behandeling nog vragen/opmerkingen over het initiatief dan gaan we vanuit het ja-mits principe in overleg met aanvrager om te komen tot een gedragen plan.

- bij weigering of het buiten behandeling laten, wordt de aanvrager vóór besluitvorming geïnformeerd[1] over het nog te nemen besluit en de overwegingen om tot dit besluit te komen.
- informatieverstrekking tijdens controles.

Voorlichting is een dienstverlening van onze gemeente zonder bijkomende kosten. Voor de toetsing van een conceptaanvraag heffen we leges, die bij het indienen van een definitieve aanvraag in mindering worden gebracht.

C1-2. Beoordeling van conceptaanvragen

We streven ernaar conceptaanvragen van plannen en initiatieven integraal te beoordelen. De beoordeling van conceptaanvragen gebeurt door een omgevingsoverleg (intaketafel), waarbij we verschillende vakspecialisten, adviseurs, ketenpartners en eventueel de initiatiefnemer uitnodigen voor een opbouwende, kritische dialoog.

Door de kortere besluitvormingstermijn voor complexe aanvragen wordt het omgevingsoverleg vóór indiening van de aanvraag gevoerd. Het gaat vooral om complexe en omvangrijke initiatieven die impact hebben op de omgeving. Het eindresultaat van het omgevingsoverleg op basis van een conceptaanvraag betreft een indicatie van de haalbaarheid van een initiatief op bepaalde maatgevende facetten zoals ruimtelijke inpassing (incl. welstand), wonen, milieu, brandveiligheid, cultureel erfgoed, gebieds-en en soortenbescherming en mobiliteit. De aanvrager kan zijn initiatief zo nodig aanpassen en verder uitwerken en loopt zodoende in het formele vergunningentraject niet meer tegen onverwachte obstakels aan.

C1-3. Participatie

Voor vergunningprocedures kan het bevoegde gezag eisen stellen aan of richtlijnen geven voor de wijze van participatie van belanghebbenden bij de totstandkoming van een vergunningaanvraag. De initiatiefnemer kan met participatie zorgdragen voor voldoende draagvlak voor z'n initiatief.

Participatie levert vooral een bijdrage aan de verbetering van een initiatief in samenspraak met de omgeving. Het bevoegde gezag kiest in beginsel een neutrale positie in de dialoog. In sommige gevallen kan kennis en informatie aan de partijen beschikbaar gesteld worden om tot een gezamenlijke oplossing te komen.

C1-5. Samenwerking bij de preventie

Bij het voorkomen van overtredingen werken we structureel samen met meerdere partijen, zoals Waterschap Limburg, brandweer van de Veiligheidsregio, GGD, RUD/Omgevingsdienst, andere gemeenten en provincie.

C2. Vergunningenstrategie

We verstaan in deze vergunningenstrategie onder vergunningverlening:

- het verlenen, weigeren, wijzigen of (gedeeltelijk) intrekken van een vergunning of ontheffing;

[1] In enkele gevallen kan tegen een weigering een zienswijze worden ingebracht (art. 4.7 Awb).

- het behandelen van een melding[2];
- het beoordelen van binnen- en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten.
- Het volgen van een procedure wijzigen Omgevingsplan;
- het besluiten over maatwerk en/of gelijkwaardigheid;

Vergunningverlening levert een bijdrage aan het verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het naleven van de regels die van toepassing zijn. Voor het bepalen van de acceptabele kwaliteit worden de verschillende belangen tussen de voorgenomen activiteiten en de gevolgen voor de fysieke leefomgeving zorgvuldig afgewogen.

Bij complexe initiatieven zetten we in op omgevingsoverleg voordat de vergunningaanvraag wordt ingediend. Zie hiervoor paragraaf C1-2. Als gevolg van de Omgevingswet is de besluitvormingstermijn bij een vergunningaanvraag van veel complexe initiatieven verkort, waardoor er minder mogelijkheden zijn voor aanscherping en aanpassing van de aanvraag én afstemming met de omgeving. Middels vooroverleg met de initiatiefnemer én het omgevingsoverleg met de initiatiefnemer én partners, adviseurs en belanghebbende derden sturen we op een volledige en deugdelijke aanvraag, zodat besluitvorming binnen de wettelijke termijnen kan plaatsvinden.

C2-1. Basiswerkwijze

Uitgangspunten bij vergunningverlening en het behandelen van meldingen zijn:

- inwoners en bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor het indienen van goede en volledige (conform indieningsvereisten) aanvragen/meldingen;
- we houden ons bij de taakuitvoering aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het zorgvuldigheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het gelijkheidsbeginsel;
- vergunningen zijn afgestemd op de geldende wet- en regelgeving en beleid (landelijk, provinciaal en lokaal);
- vergunningen zijn afgestemd op landelijke standaarden, gangbare en beproefde methodieken;
- vergunningen zijn goed te begrijpen (‘duidelijke taal’), uitvoerbaar, naleefbaar en handhaafbaar;
- besluiten op vergunningaanvragen worden tijdig genomen, conform de wettelijke termijnen of eigen streeftermijnen;
- het proces dat we doorlopen is voorspelbaar, transparant, juridisch juist en achteraf verifieerbaar;
- in de gevallen dat vergunningen of besluiten voor meerdere activiteiten worden aangevraagd, worden de verschillende aspecten en wetten op samenhangende wijze behandeld;
- er vindt afstemming, coördinatie of contact plaats met andere bestuurs- of adviesorganen of belanghebbende derden.

We hebben de taak om de verschillende belangen vanuit de verschillende disciplines te coördineren. Bij elke aanvraag wordt één vergunningverlener als vast aanspreekpunt benoemd (casemanagement). Het ‘van het kastje naar de muur sturen’ wordt hierdoor sterk verminderd, evenals het risico dat bij

[2] Zoals voor milieu, brandveilig gebruik, sloop en het lozen buiten inrichtingen. Meldingen in de vorm van klachten worden in dit beleidsplan klachten genoemd.

vergunningverlening tegenstrijdige voorschriften worden gesteld. De casemanager krijgt vanuit de betrokken disciplines adviezen aangereikt en ziet toe op het integrale karakter van de vergunning.

Ons hoofdproces voor het beslissen op een vergunningaanvraag en het beoordelen van een melding volgt op hoofdlijnen onderstaande stappen. Daarbij volgen wij voor vergunningaanvragen de wettelijke reguliere of uitgebreide procedure zoals vastgelegd in de Awb en de Omgevingswet.
Het proces is ingedeeld in 3 hoofdstappen (Gemma architectuur), te weten:

Intake -------- behandelen --------- leveren

De intake (inboeken) gebeurt door een administratieve kracht. Het (inhoudelijk) behandelen gebeurt door de verantwoordelijke casemanager met ondersteuning van collega vakspecialisten. Het leveren gebeurt wederom door een administratieve kracht. Zodoende kan eenieder zich toeleggen op zijn specifieke kennis en taken. Om zaken goed vast te leggen en het proces te waarborgen wordt gebruik gemaakt van een vergunningensysteem (RX Mission) waar overigens ook controles en handhavingsverzoeken in worden opgenomen. Zo ontstaat er een goed beeld van wat er allemaal op locatie en in een omgeving plaats vindt. Met dit systeem communiceren we ook met onze adviseurs en ketenpartners.

Vergunningaanvragen worden digitaal behandeld. We sturen zoveel mogelijk aan op digitale indiening. Aanvragen die op papier worden ingediend, worden door ons gedigitaliseerd. De basiswerkwijze voor het verlenen van een omgevingsvergunning is vastgelegd in het VTH-registratiesysteem. Het gaat hier om de processtappen op hoofdlijnen. De meest voorkomende correspondentie, beschikkingen, adviezen en vergunningvoorschriften zijn gestandaardiseerd.

Bezwaar en beroep
Het principe bij het behandelen van een formeel bezwaar tegen een omgevingsvergunning is: Ambtelijk horen (geen bezwaarcommissie) en inzet van het principe van de informele aanpak.
De "afdeling" Algemeen juridische zaken (Ajz) wijst een bezwaarbehandelaar aan. In overleg met de casemanager van de betrokken vergunning wordt onderzocht of de informele aanpak succesvol kan zijn. Zo ja dan volgt er een gesprek waarin afspraken kunnen worden gemaakt tussen bezwaarmaker(s), vergunninghouder en evt. de gemeente die leiden tot intrekking van het bezwaar. De afspraken worden dan vastgelegd in een overeenkomst. Leidt deze aanpak niet tot een succes dan volgt er een formele hoorzitting die wordt voorgezeten door de bezwaarbehandelaar. De casemanager van de vergunning, eventueel ondersteunt door een juridisch medewerker VTH voert dan verweer namens het college of de burgemeester indien deze bevoegd is. De bezwaarbehandelaar neemt dan een beslissing op bezwaar (Bob). Bij een eventueel beroep of hoger beroep verdedigt de bezwaarbehandelaar van Ajz de zaak bij de rechtbank of de Raad van State. De casemanager van de betreffende vergunning ondersteunt daarbij. Een beroep bij de Rvs tegen een wijziging van het Omgevingsplan wordt behandeld door de casemanager VTH van het betreffende plan eventueel ondersteund door een juridisch medewerker VTH.

Een beroep bij de Rvs tegen een wijziging van het Omgevingsplan wordt behandeld door de casemanager VTH van het betreffende plan eventueel ondersteund door een juridisch medewerker VTH.

C2-2. Ontvankelijkheid

We verrichten een volledige ontvankelijkheidstoets bij alle aanvragen voor een omgevingsvergunning. Als richtlijn geldt dat binnen twee weken na ontvangst van de aanvraag schriftelijk om aanvullende gegevens wordt verzocht. De termijn moet dusdanig zijn dat de aanvrager redelijkerwijs in staat moet zijn om de aanvraag aan te vullen. Als de gevraagde stukken niet, niet op tijd of niet volledig worden aangeleverd, wordt de aanvraag buiten behandeling gelaten. Dit wil zeggen dat de aanvrager een besluit krijgt dat zijn aanvraag om een omgevingsvergunning buiten behandeling blijft, waartegen bezwaar kan worden ingediend. Bij iedere aanvraag bekijken we of voor het realiseren van de aangevraagde activiteit ook overige vergunningen of meldingen nodig zijn (zoals voor de *Alcoholwet* en de *Algemene Plaatselijke Verordening*) en informeren we hier de aanvrager over.

C2-3. Bibob-toets

Een *Bibob*-toets wordt in ieder geval door ons, conform de gemeentelijke beleidslijn *Bibob*, uitgevoerd. Dit gebeurt indien in het voortraject of als na ontvangst van de aanvraag het vermoeden is dat met de verlening van een vergunning het gevaar bestaat dat daarmee strafbare feiten gepleegd zullen worden of dat uit strafbare feiten verkregen geld benut zal worden. Ook in overige gevallen kan, conform de gemeentelijke beleidsregels, een toets worden uitgevoerd, bijvoorbeeld na een tip van het OM.

C2-4. Inwerkingtreding vergunning

De inwerkingtreding van een omgevingsvergunning is in principe de dag na bekendmaking. Doordat dan nog bezwaar (bij een reguliere procedure) of beroep (bij een uitgebreide procedure) kan worden ingediend, is een start op eigen risico. Zodra bij de behandeling van bezwaar en beroep anders wordt besloten, dient de situatie te worden hersteld conform de situatie vóór de start. Bij activiteiten met onomkeerbare gevolgen geldt een uitgestelde inwerkingtreding.[3] Het betreft dan meestal de activiteiten:

- Kappen
- Slopen in beschermd stadsgezicht en op grond van ruimtelijke regels
- Wijzigingen aan (gemeentelijke-, provinciale- en Rijks-) monumenten
- Aanleggen

Het gaat bij bovenstaande activiteiten om de onomkeerbare gevolgen te voorkomen en de betrokken (o.a. monumentale) waarden te beschermen. Wanneer er in een specifiek geval, buiten bovenstaande vier activiteiten om, volgens vergunningverlener sprake is van een activiteit die kan leiden tot een wijziging van de bestaande toestand die niet kan worden hersteld, wordt dit in de vergunning opgenomen en gemotiveerd.

[3] Er wordt in beginsel aangesloten bij de activiteiten die vielen onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

C2-5. Intrekken van vergunningen

Verleende vergunningen kunnen worden ingetrokken. Dit geldt bijvoorbeeld voor vergunningen voor werken die niet zijn gestart. Daarmee wordt voorkomen dat activiteiten gerealiseerd worden volgens verouderde normen in wetgeving. De termijn waarbinnen de initiatiefnemer een voornemen tot intrekking kan ontvangen, is vastgelegd in de Omgevingswet. In de volgende gevallen zal aan de vergunninghouder een nadere termijn worden gegund waarbinnen alsnog met de werkzaamheden een aanvang moet zijn gemaakt:

a. de vergunninghouder kan middels concrete documenten (bijvoorbeeld geaccepteerde offerte van een bouwondernemer, facturen van bestelde bouwmaterialen en/of hiermee gelijk te stellen documenten) zijn intentie tot bouwen aantonen.
b. de vergunninghouder voert persoonlijke omstandigheden op, zoals een sterfgeval in de familie, ziekte of onverwachte financiële omstandigheden die tot uitstel van de bouwwerkzaamheden leiden.

C2-6. Toetsingsniveau bouwen

Aanvragen worden allereerst getoetst aan de regels voor vergunningsvrij bouwen. Aanvragen voor vergunningplichtige bouwwerken toetsen we, na uitvoering van de ontvankelijkheidstoets achtereenvolgens aan de volgende onderdelen:

1. toetsing aan *omgevingsplan* (zie ook beoordelingskader ruimtelijke ordening, C2-12);
2. toetsing aan gemeentelijke verordeningen, zoals *Hemel- en grondwaterverordening;*
3. bouwtechnische toetsing conform *Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)*;
4. toetsing aan welstand (Nota ruimtelijke kwaliteit);
5. toetsing aan *Bibob* (zie ook 'basiswerkwijze', toepassing conform gemeentelijke beleidsregels).

Voor de activiteit bouw geldt dat de gemeentelijke toets (de zogenaamde preventieve toets) gekarakteriseerd wordt als een 'aannemelijkheidstoets': een vergunning voor de activiteit bouwen wordt alleen verleend als voldoende aannemelijk is dat het bouwplan voldoet aan de technische voorschriften. Hiermee stelt de wetgever duidelijk dat we bij het toetsen van de bouwaanvraag niet de verantwoordelijkheid overnemen van de vergunninghouder of de bouwpartij.

De vergunningenstrategie voor (bouw)aanvragen heeft tot doel te komen tot een uniforme manier van toetsen door hiervoor een kwaliteitsniveau vast te leggen. Hierdoor vindt een eenduidige toetsing plaats. Tevens wordt aan de hand van deze vergunningenstrategie gekomen tot een zo efficiënt en effectief mogelijke inzet van de beschikbare middelen. Dit is geborgd in het vergunningenproces van het VTH-registratiesysteem.

Bouwwerken onder gevolgklasse (GK) 1

Bouwwerken die vallen onder GK1 worden door ons niet meer bouwtechnisch getoetst; wel blijft bij deze bouwwerken de toetsing aan *omgevingsplan* (ruimtelijke bouwactiviteit), welstand en gemeentelijke verordeningen gelden. Van de GK1 bouwwerken ontvangen we voorafgaand aan de bouw een melding (technische) bouwactiviteit met een risicobeoordeling, borgingsplan en gegevens

over de kwaliteitsborger. Bij de risicobeoordeling moeten ook de plaatselijke omstandigheden worden meegenomen. Het betreft de samenhang met lokale voorschriften zoals:

- het *omgevingsplan* en afwijkingsverzoeken daarvan (verleende buitenplanse omgevingsplanactiviteiten die van invloed zijn op de melding),
- geluidsvoorschriften (zoals van wegverkeer en spoorwegen) die bovenop de eisen van Bbl een hogere isolatie-eis voorschrijven,
- externe veiligheid, welstand, monumenten, adviezen van de brandweer en
- de lokale toepassing van gelijkwaardigheid en maatwerkvoorschriften bij verbouw/transformatie.;
- de gemijnde gebieden die er op ons grondgebied zijn gelegen en het mijnwaterschadedossier.

Na afloop van de bouw ontvangen we een melding met een verklaring van de kwaliteitsborger. De melding voorafgaand aan de bouw en de melding met de verklaring van de kwaliteitsborger worden allen beoordeeld op volledigheid. In specifieke gevallen wordt een inhoudelijke beoordeling van de meldingen en bijbehorende risicobeoordeling, borgingsplan, gegevens over de kwaliteitsborger en verklaring van de kwaliteitsborger beoordeeld.

Onze inhoudelijke beoordeling van het borgingsplan kan ertoe leiden dat we contact opnemen met de kwaliteitsborger om gezamenlijk toezicht uit te oefenen tijdens de realisatie. Hiervoor kunnen we de initiatiefnemer informatie- en stopmomenten opleggen, zodat we goed ons toezicht kunnen uitvoeren.

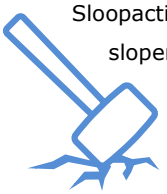
Er kan een bouwmelding worden ingediend zonder gelijkwaardige oplossing, terwijl tijdens de bouw afwijkend wordt gebouwd met een gelijkwaardige oplossing. Dit kan tot gevolg hebben dat niet langer sprake is van een GK1 bouwwerk en er onterecht een melding is ingediend, terwijl een vergunning is vereist. Wanneer dit gebeurt, dient de kwaliteitsborger contact op te nemen met de gemeente. Wij beoordelen welke vervolgstappen binnen het wettelijk kader nodig zijn en koppelen de uitkomst terug aan de kwaliteitsborger.

Bouwwerken (nog) niet onder GK1

Het is praktisch onmogelijk om alle geldende voorschriften even uitputtend te toetsen. Hiervoor ontbreken de (financiële) middelen en capaciteit. Bovendien vraagt niet elk bouwwerk om deze controle, waardoor selectief getoetst dient te worden. Voor de technische toetsing van aanvragen voor de omgevingsvergunning bouwen is het daarom noodzakelijk tot een lokaal beleidskader te komen waarin we aannemelijk maken of aan de regelgeving wordt voldaan. Bij de toetsing aan de bouwtechnische voorschriften voor bouwwerken die (nog) niet onder GK1 vallen (waaronder monumenten), maken we keuzes in ons toetsprotocol. De hoogste prioriteit gaat voor ons uit naar constructieve- en brandveiligheid en duurzaamheid. Het betreft hier vooral bouwwerken uit de gevolgklasse 2 en 3 van de Wkb. De geringste prioriteit gaat uit naar éénlaagse aan- en verbouwen bij bestaande woningen die nu nog niet onder gevolgklasse 1 behoren. Ook bouwwerken geen gebouw zijnde die constructief van ondergeschikt belang zijn behoren tot die categorie. In die gevallen wordt er ook geen controle/toezichttaak aangemaakt om ook in het toezicht te prioriteren. Uitzonderingen zijn de gevallen waarin sprake is van politieke gevoeligheid en/of te verwachten bezwaren.
De toetsniveaus voor bouwactiviteiten zijn vastgelegd in onderstaande matrix. Dit toetsprotocol "LTB 2025 Bbl Bristoets wordt zoveel als mogelijk gevolgd. De meest actuele matrix van de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht is te vinden op https://www.bwtinfo.nl/dossiers/bristoets.

In het *omgevingsplan* worden ruimtelijke beleidskeuzes vertaald naar praktisch toepasbare voorschriften (zie ook beoordelingskader ruimtelijke ordening, C2-12). Regels over welstand en monumenten zijn onderdeel van het *omgevingsplan*. De toetsing aan welstandseisen vindt voor kleinere plannen ambtelijk plaats. In de nota Ruimtelijke kwaliteit zijn de welstandsplichtige gebieden aangegeven. Grotere plannen en monumentenplannen worden altijd voor advies voorgelegd aan de Welstands- en Monumentencommissie.

C2-7. Toetsingsniveau sloopwerkzaamheden

Sloopactiviteiten vinden plaats bij verbouwing, uitbreiding of volledige sloop van objecten. Voor slopen geldt bij karakteristieke objecten (bij monumenten, in beschermde stads- en dorpsgezichten en het cultuurhistorisch attentiegebied volgens het *omgevingsplan*) een vergunningplicht. Aanvragen voor sloopactiviteiten worden getoetst aan het *omgevingsplan*, Bbl en de Restauratierichtlijnen bij verbouw en onderhoud van monumenten. De toetsresultaten worden waar nodig vertaald naar nadere voorwaarden in de vergunning. Sloopmeldingen voor risicovolle sloopwerken worden beoordeeld op constructieve en omgevingsveiligheid.

C2-8. Toetsingsniveau brandveilig gebruik

Het toetsen van meldingen en aanvragen omgevingsvergunning voor alle typen gebouwen in relatie tot brandveiligheid gebeurt op basis van een 100% toets aan wettelijke regelgeving, zowel ten aanzien van volledigheid als inhoud. Met de Veiligheidsregio zijn afspraken vastgelegd in welke gevallen adviezen worden gevraagd bij de behandeling van vergunningaanvragen. Voor niet-bouwwerken, zoals tenten, podia, kermissen en overige plaatsen wordt gewerkt volgens het *Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen* en het gemeentelijk beleid voor evenementen.

C2-9. Toetsingsniveau monumenten en archeologie

De omgevingsvergunning voor monumenten en archeologie vergt bijzondere aandacht om te voorkomen dat onomkeerbare schade wordt toegebracht aan gemeentelijk-, provinciaal- en rijkscultuurhistorisch erfgoed.
Voor vrijwel alle veranderingen aan een monument is ook een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen vereist. Naast de gebruikelijke beoordeling van de aanvraag aan het beoordelingskader bouwen (paragraaf C2-6) wordt de aanvraag voor een monument ook getoetst aan de *Restauratierichtlijnen bij verbouw en onderhoud van monumenten*. Voor alle aanvragen met betrekking tot rijks- of gemeentelijke monumenten, dan wel gelegen binnen het beschermd stadsgezicht wordt advies aangevraagd bij de Welstands- en Monumentencommissie.
In gevallen waarin ingrijpende wijzigingen, reconstructies, herbestemming en sloop plaatsvindt aan rijksmonumenten wordt advies aangevraagd bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE).
Aanvragen bij graafwerkzaamheden worden beoordeeld aan het "paraplubestemmingsplan archeologie". Hierin is geregeld wanneer er een vergunningplicht geldt en welke rapporten aangeleverd dienen te worden. Archeologische waarden worden zoveel mogelijk in de grond (in situ) behouden. In dit kader is vaak archeologisch onderzoek noodzakelijk. Door de intensiteit van toetsing en proactief

toezicht kan een afdoende waarborg voor instandhouding van monumentale waarden worden verkregen.

C2-10. Toetsingsniveau milieu

Voor de activiteit milieu is het bedrijf primair verantwoordelijk voor een milieuverantwoorde bedrijfsvoering, binnen de kaders die hiervoor door de overheid zijn gesteld. De werkzaamheden rondom vergunningverlening milieu hebben betrekking op het beoordelen van aanvragen en meldingen voor activiteiten die van invloed zijn op het milieu. Voor de diepgang van toetsing van meldingen en aanvragen voor milieuactiviteiten wordt verwezen naar het beleid van de Omgevingsdienst.

C2-11. Toetsingsniveau water en rioleringen

De "*Hemelwaterverordening Beekdaelen 2024*[e] vraagt speciale aandacht voor het aspect hemelwater en infiltreren op eigen terrein. Dit om te voorkomen dat er in de toekomst wateroverlast kan optreden. Dit heeft niet alleen te maken met het treffen van voorziening op eigen terrein ter voorkoming van wateroverlast in de omgeving, maar ook ter bescherming van het bouwwerk. Ook wordt er speciale aandacht gevraagd voor de bouwpeilen. Daarmee wordt beoordeeld of het bouwpeil voldoende hoog ligt ten opzichte van de kruin van de weg om binnenstromend water te beperken. Voor wat betreft de aansluiting op de riolering is het van belang om in een zeer vroeg stadium te onderzoeken welke aansluitingen mogelijk zijn. Dit heeft te maken met aspecten als hoogteligging en dimensionering.

C2-12. Toetsingsniveau ruimtelijke ordening

Uitgangspunt is dat alle aanvragen integraal worden getoetst aan het *omgevingsplan* om te bekijken of er sprake is van strijdigheden met de planregels. Dit gebeurt op een grondige manier, waarbij specifieke kenmerken nauwkeurig worden nagemeten en bestemmingen per ruimte worden benoemd en gecontroleerd. Als blijkt dat een aanvraag niet voldoet aan het *omgevingsplan*, wordt beoordeeld of een (binnenplanse of buitenplanse) omgevingsplanactiviteit mogelijk is.

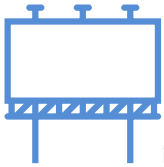
In het *omgevingsplan* zijn activiteiten benoemd, die met een vergunning zijn toegestaan. Het betreft dan een binnenplanse activiteit. Een voorbeeld hiervan zijn de aanlegactiviteiten. Voor de beoordeling van aanvragen voor de activiteiten in het *omgevingsplan* wordt 100% getoetst aan de beoordelingsregels in het plan. Deze beoordelingsregels zijn door de gemeenteraad geformuleerd.

Beleid voor afwijking van omgevingsplannen

In onze gemeente zijn er geen specifieke beleidsregels voor omgevingsplanactiviteiten. Per geval wordt een beoordeling/afweging gemaakt. Dit vanuit een instelling van "ja-mits". Bij die beoordeling/afweging wordt wel getoetst aan gemeentelijk beleid en (indien van toepassing) aan Rijks- of provinciale regels. Als een aangevraagde activiteit in strijd is met het *omgevingsplan*, spreken we van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. De procedure voor een binnenplanse of buitenplanse omgevingsplanactiviteit is standaard de reguliere procedure. Bij afwijken van het omgevingsplan sturen we zoveel als mogelijk op een omgevingsvergunning met een omgevingsplanctiviteit (Bopa).

Zeker nu het afwijken middels een wijziging van het omgevingsplan (landelijk) nog niet goed is ingeregeld.

C2-13. Toetsingsniveau aanleg weg, kap, reclame en inritten

Voor het realiseren van activiteiten met betrekking tot de fysieke leefomgeving die in het *omgevingsplan* of gemeentelijke verordeningen zoals bijvoorbeeld de *APV* zijn geregeld, vindt toetsing plaats op basis van de bepalingen in het *omgevingsplan* of die gemeentelijke verordeningen. Bij aanvragen voor de aanleg van een weg of inritten vindt afstemming plaats met de wegbeheerders. Binnen onze gemeente zijn we dit zelf, het Waterschap Limburg of de provincie. Van kappen kan sprake zijn als een boom of een houtopstand geveld wordt of als er zeer drastisch wordt gesnoeid, bijvoorbeeld het verwijderen van de kroon uit een boom. In de *Bomenverordening* is opgenomen in welke gevallen voor het kappen/vellen van bomen een vergunning nodig is.

C2-14. Toetsingsniveau natuurbescherming en flora en fauna

Bij meldingen of aanvragen voor activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor beschermde flora en fauna geven we een signaal aan de provincie, zodat zij kunnen bepalen of de specifieke natuuractiviteit aangevraagd had moeten worden. Indien een aanvraag voor een omgevingsvergunning deze activiteit bevat, dan krijgen Gedeputeerde Staten een adviesrecht. Indien deze toetsing plaatsvindt in het kader van een aanvraag die bij ons is ingediend, nemen we het advies over in onze beschikking.

C2-15. Toetsingsniveau Algemene plaatselijke verordening en aanverwante wetten

Evenementen en festiviteiten

Bij grotere evenementen is een vergunningplicht opgenomen in de Apv, voor kleinere geldt een meldingplicht. Getoetst wordt aan de geldende voorschriften. Afstemming vindt plaats met een medewerker verkeer en wegen. Bij (grotere) evenementen, met impact op de Openbare orde en veiligheid, wordt verder afgestemd met de politie, de veiligheidsregio en de Ghor. Qua geluid schakelen we de Omgevingsdienst in.

Diverse vergunningen (standplaatsen, markten e.d)

Het aantal aanvragen voor diverse kleinere vergunningen is relatief gering. Getoetst wordt aan de regels in de Apv.

Stookontheffing

Bijzondere aandacht hierbij is brandgevaar en milieubelasting. Aanvragen worden zonodig afgehandeld in overleg met de brandweer en/of Omgevingsdienst.

Goed verhuurderschap

Gemeenten kunnen een verhuurder bij ongewenst gedrag een waarschuwing of een boete geven. Bijvoorbeeld bij discriminatie, intimidatie, een te hoge waarborgsom of onredelijke servicekosten. En vanaf 1 januari 2025 ook bij een te hoge huurprijs (sociale huur of middenhuur) of een te grote huurverhoging (sociale huur, middenhuur en vrijesectorhuur). Als een huurder alle mogelijkheden

heeft benut om de verhuurder richting goed verhuurderschap te brengen en dit niet lukt, kan verhuurder een melding doen via meldpunt@goedverhuurderschapbeekdaelen.nl .

C2-16. Samenwerking bij de vergunningverlening

De vergunningverlener/casemanager beoordeelt of collegiaal overleg nodig is, onder andere om andere benodigde disciplines te laten beoordelen of een toetsing noodzakelijk is of collega's met meer specialistische kennis te betrekken. In het gedigitaliseerde werkproces zijn ook de contactmomenten met externe en interne adviseurs benoemd. Afhankelijk van de aangevraagde activiteit vindt samenwerking plaats met diverse interne en externe adviseurs.

Een deel van de VTH-taken wordt door de Omgevingsdienst en de Veiligheidsregio uitgevoerd. De Omgevingsdienst heeft daarvoor een eigen beleid opgesteld. Daarnaast werken we samen bij vergunningverlening met onder meer het Waterschap Limburg en provincie.

Aanvragen voor monumenten, aanvragen binnen beschermd stadsgezicht en (afhankelijk van de ingreep) worden, naast de gebruikelijke beoordeling voor slopen/bouwen volgens het toetsprotocol, getoetst door de medewerkers Cultureel Erfgoed, de Welstands- en Monumentencommissie en (in sommige gevallen) bij Rijksmonumenten door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

C3. Toezichtstrategie

We dienen inzicht te geven in de wijze waarop we de naleving van wet- en regelgeving controleren. In de toezichtstrategie bepalen we op welke wijze en met welke frequentie toezicht wordt gehouden. Hierbij spelen ook de ervaringen die met onze inwoners, bedrijven en instellingen zijn opgedaan en de keuzes in het verleden een rol.

We zetten onze toezichtcapaciteit zo efficiënt en effectief mogelijk in. Zo vinden er controles plaats op basis van vooraf gemaakte keuzes (omgevings- en risicoanalyse). De planning wordt vastgelegd in een uitvoeringsprogramma. Niet alles is echter vooraf in te plannen. Klachten of ongewone voorvallen kunnen toezicht noodzakelijk maken.

De toezichtstrategie is gericht op het op eenzelfde wijze uitvoeren van controles in overeenkomstige gevallen. De doelen hiervan zijn tweeledig. Enerzijds het bereiken van transparantie, professionaliteit, rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor diegenen waarop de controle zich richt. Anderzijds het voorzien in een hoge mate van effectiviteit en efficiency, zodat zo hoog mogelijke maatschappelijke effecten tegen zo laag mogelijke inspanningen en kosten worden bereikt. Zodra een overtreding is geconstateerd, wordt overgegaan op de sanctiestrategie (zie bijlage C4): waarschuwen (incl. voornemen tot opleggen), sanctioneren of alleen in uitzonderlijke gevallen afzien van sanctioneren.

C3-1. Vormen van toezicht

Het toezicht in onze gemeente kent de volgende vormen:

- Na aangevraagde vergunningen en ontvangen meldingen, bijvoorbeeld bij nieuwbouw, verbouw, sloop en realisatie van tijdelijke bouwwerken of bij oplevering van een gebouw met melding voor brandveilig gebruik. Het toezicht kan zowel op locatie zijn, als administratief.
- Structureel (routinematige) toezicht: periodiek toezicht op specifieke locaties, zoals bij monumenten of brandveilig gebruik van horeca en woningen door kwetsbare doelgroepen. In de regel worden alle aspecten (i.c. de gehele vergunning/melding) gecontroleerd;
- Administratief toezicht (bijvoorbeeld bij controle van keuringsrapporten);
- Ad hoc toezicht vanwege bijzondere omstandigheden, onder andere door klachten of handhavingsverzoeken;
- Thematische/projectgericht toezicht, veelal geformuleerd in het uitvoeringsprogramma, zoals controles brandveiligheid horeca of via ACT team;
- Toezicht op basis van provinciale en/of landelijke thema's/prioriteiten. Deze kunnen zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma maar ook ad hoc/direct toezicht op basis van landelijk gesignaleerde problemen/risico's;
- Gebiedsgericht toezicht, in het algemeen om vanuit de openbare ruimte de aanwezige activiteiten in beeld te brengen (bijvoorbeeld door gevelcontroles of controles rondom bouwprojecten op bouwveiligheid) én het voorkomen en tegengaan van excessen.

Een hercontrole of handhavingscontrole is een controle op één of enkele aspecten naar aanleiding van een eerdere controle en vindt plaats aan de hand van bij (de eerdere controle) geconstateerde overtredingen.

Voor deze vormen is in het VTH-registratiesysteem een hoofdproces ingericht waarin de stappen worden doorlopen. Van de controle waarbij één of meerdere overtredingen zijn geconstateerd wordt een rapportage opgemaakt. Daarin staan de feitelijke bevindingen en administratieve gegevens.

De wijze waarop onze controles plaatsvinden, hangt mede af van de nalevingsverwachting die aan bepaalde controles zijn toegekend. Burgers en ondernemers zullen eerder geneigd zijn de regels na te leven wanneer de regels duidelijk en begrijpelijk zijn, zij weten dat er controles plaatsvinden en de pakkans hoog is. Daarbij zijn de controlemomenten een mooie gelegenheid om door middel van nalevingscommunicatie gedrag te beïnvloeden (zie ook preventiestrategie in bijlage C1). Het is daarom van belang dat we ons bewust zijn van deze rol bij het toezicht.

Bij het uitvoeren van controles gaan we zorgvuldig om met de belangen van de rechthebbende(n). In beginsel worden bevoegdheden uitgeoefend met medewerking ofwel toestemming van de burger of bedrijf. Als toestemming wordt geweigerd wordt gebruik gemaakt van de bevoegdheden van toezichthouders volgens de Awb en/of Awbi als dit redelijkerwijs voor de invulling van de taak nodig is. Op basis van een analyse van de situatie vooraf, wordt bepaald of de controle aangekondigd of onaangekondigd plaatsvindt. De toezichthouders melden zich altijd bij de op het erf/terrein aanwezige uitvoerder/personen.

C3-2. Toezichtniveau bouwen

Bouwwerken onder GK1

Op de realisatie van bouwwerken die vallen onder Gevolgklasse 1 (GK1) vinden door ons in principe geen bouwtechnisch toezicht meer plaats. Afhankelijk van risico's kan besloten worden om specifieke aspecten tezamen met de kwaliteitsborger te controleren. Zo kunnen we het werk van de kwaliteitsborger beoordelen en aanvullend toezicht uitvoeren op onderdelen waar we bevoegd voor zijn (o.a. omgevingsveiligheid, gemeentelijke verordeningen en welstand).

De kwaliteitsborger sanctioneert niet; deze taak blijft bij de gemeente. Dit betekent dat de gemeente een handhavingssignaal krijgt van de kwaliteitsborger als deze overtredingen constateert die de initiatiefnemer niet oplost. De gemeente vult haar sanctionerende rol in op signalen van de kwaliteitsborger.

Wel blijven bij de GK1 bouwwerken het toezicht op het *omgevingsplan* (waaronder welstand en monumenten) en gemeentelijke verordeningen gelden. Wanneer er bij GK1 bouwwerken sprake is van werkzaamheden met een onomkeerbaarheid of wanneer door de werkzaamheden verder onderzoek onmogelijk wordt, zeggen we een onderzoek aan. Er mogen dan geen werkzaamheden plaatsvinden die het onderzoek belemmeren.

Overige bouwwerken

Bij werken die (nog) niet onder GK1 vallen, moeten tijdens de bouw- of realisatiefase keuzes gemaakt worden over de intensiteit van het toezicht. Prioritair zijn constructieve veiligheid, brandveiligheid, bouwveiligheid, omgevingsfactoren én monumentale waarde. Bouwwerken delen we in de volgende categorieën in:

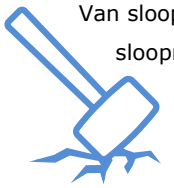
1. **Laag risico zonder actief toezicht**. Op deze bouwwerken voeren we geen toezicht uit.
2. **Laag risico met eindcontrole**. Op deze bouwwerken vindt voor de bouwtechnische aspecten enkel een eindcontrole plaats.
3. **Verhoogd risico met actief toezicht**. Op deze bouwwerken vindt toezicht conform een toezichtprotocol van de bouwaspecten plaats. Het toezichtprotocol is gebaseerd op het landelijke integraal toezichtsprotocol (ITP) van de Vereniging BWT Nederland. Per type bouwwerk wordt bepaald op welk niveau op ieder van de aspecten toezicht worden gehouden.

Toezichtprotocol is te vinden op:
https://www.bwtinfo.nl/dossiers/bristoets.

Per type bouwwerk en fase van nieuwbouw/verbouw bepalen we het toezichtniveau. Voor de categorie met verhoogd risico is bovenstaande matrix gevuld met de toezichtniveaus op basis van de omgevings- en risicoanalyse (bijlage B). Hierbij wordt een groter belang gehecht aan veiligheids- en gezondheidsaspecten. Ook ligt het voor de hand om bouwwerken in risicovolle bouwklassen intensiever te toetsen.

Op basis van gemeentelijke, provinciale en/of landelijke thema's/prioriteiten kan bouwtechnisch toezicht plaatsvinden op de bestaande gebouwenvoorraad. De intensiteit wordt in deze gevallen per project bepaald.

C3-3. Toezichtniveau sloopwerkzaamheden

Van sloop aan alle bouwwerken vóór 1992 wordt een asbestinventarisatierapport en een sloopmelding verlangd. Het toezicht bij sloopwerkzaamheden waarbij asbest vrijkomt is belegd bij de Omgevingsdienst. Indien sloopwerkzaamheden plaatsvinden, wordt op basis van de landelijke *Richtlijn bouw- en sloopveiligheid*[4] bepaald of en op welke wijze toezicht plaatsvindt. Zo vindt bij sloopwerkzaamheden in risicovolle gebieden (bijv. dichte bewoning) een controle plaats op de veiligheid van het sloopterrein en de directe omgeving. Op sloopactiviteiten zonder vergunning of melding voeren we toezicht uit na ontvangen klachten, ongewone voorvallen of handhavingsverzoeken. Indien bij deze niet-gemelde of -vergunde werken sprake is van asbestverwijdering, vindt toezicht plaats door de Omgevingsdienst.

C3-4. Toezichtniveau brandveiligheid

In het Bbl worden eisen gesteld aan de brandveiligheid van gebouwen. Afhankelijk van de aard en het gebruik van het bouwwerk zijn met de brandweer werkafspraken gemaakt in welke situaties zij ondersteunen bij het toezicht. Primair vindt toezicht op brandveiligheid plaats door de toezichthouder bouw, waarbij de brandweer op verzoek van de gemeente meegaat bij complexe situaties. Een groot deel van de controles brandveiligheid betreft het structurele/periodieke toezicht op de brandveiligheid in gebouwen met een publieks- of een verblijfsfunctie nadat de vergunning of melding onder bouwtoezicht opgeleverd is.

Prioriteitsklasse	**Aard risico**	**Controlefrequentie**	**Voorbeelden**
1	Zeer hoog risico		Bejaardenoorden, peuterverblijven, scholen, logiesgebouwen, grote kamerverhuurpanden
2	Gemiddeld risico		Zorginstellingen, ziekenhuizen en overige bouwwerken met veel niet-zelfredzame bezoekers
3	Beperkt risico		Kantoorgebouwen, industriegebouwen

Tijdens het toezicht wordt er in dit kader met name gecontroleerd op:

- de aanwezigheid van een melding brandveilig gebruik
- de aanwezigheid van vereiste documenten, logboeken en certificaten
- transparant- en noodverlichting
- het blokkeren, afsluiten en niet functioneren van vluchtroutes, nooduitgangen, blusmiddelen, rook- of brandscheidingen en ontruimings-, brandmeld-, of rookafvoerinstallaties.

Afhankelijk van de omvang en risico's van de activiteiten worden tijdelijke inrichtingen met een vergunning of melding brandveilig gebruik in het kader van het *Besluit brandveilig gebruik en*

[4] De actuele versie is hier opgenomen: https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid

basishulpverlening overige plaatsen vooraf en tijdens het gebruik bezocht om te beoordelen of aan de gestelde brandpreventieve eisen wordt voldaan.

C3-5. Toezichtniveau monumenten en archeologie

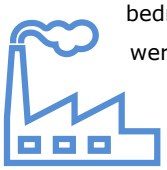

Nadat een omgevingsvergunning voor de activiteiten bouw en monumenten is afgegeven, worden de voorwaarden en specifieke monumentale aspecten meegenomen in het reguliere bouwtoezicht. Als bij een specifieke zaak extra toezicht nodig is om de monumentale waarden te borgen, worden deze apart ingezet. Indien sloopwerkzaamheden aan een monument plaatsvinden, wordt op basis van de landelijke richtlijn *Bouw- en sloopveiligheid*[5] bepaald of en op welke wijze toezicht plaatsvindt.

Bij graafwerkzaamheden in archeologisch (waardevol) gebied vindt regulier bouwtoezicht plaats. Aannemers wordt gewezen op de voorwaarden voor archeologisch onderzoek. Indien archeologisch onderzoek plaatsvindt, bezoeken medewerkers erfgoed van de gemeente en eventueel de regioarcheologe, het veldwerk om te toetsen of het onderzoek conform programma van eisen wordt uitgevoerd.

Ook in de gebruiksfase houden we in onze gemeente toezicht naar aanleiding van klachten of handhavingsverzoeken op monumentale waarden (instandhoudingsplicht). Door het specifieke karakter van de monumenten is de uitvoering van het toezicht maatwerk. Bij misstanden wordt de eigenaar/gebruiker van het pand direct aangesproken.

C3-6. Toezichtniveau milieu

Voor de activiteit milieu is het bedrijf primair verantwoordelijk voor een milieuverantwoorde bedrijfsvoering, binnen de kaders die hiervoor door de overheid zijn gesteld. De werkzaamheden rondom toezicht milieu hebben betrekking op het periodiek controleren van activiteiten die van invloed zijn op het milieu. Voor de werkwijzen bij het toezicht op milieuactiviteiten wordt verwezen naar het beleid van de Omgevingsdienst. Toezicht vindt plaats op basis van een generieke checklist, die tevens wordt gebruikt voor rapportage. De Omgevingsdienst is 24/7 bereikbaar en beschikbaar voor werkzaamheden ten behoeve van milieu-incidenten en crisismanagement.

C3-7. Toezichtniveau water en rioleringen

Toezicht op de bepalingen van de *Hemelwaterverordening* na het verlenen van een vergunning of ontvangen van een melding vinden plaats tijdens de controles bouwen en op basis van klachten en handhavingsverzoeken (zie paragraaf C3-11). Bijzondere aandacht is er voor infiltratievoorzieningen, aansluithoogte van de rioleringen en het bouwpeil.

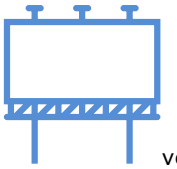
[5] De actuele versie is hier opgenomen: https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid

C3-8. Toezichtniveau ruimtelijke ordening

Toezicht vindt plaats op specifiek gebruik en/of voorwaarden uit de vergunning, zoals parkeernormen. Tijdens toezicht in het kader van bouwactiviteiten wordt bekeken of activiteiten plaatsvinden conform *omgevingsplan*. Na het verlenen van vergunningen of meldingen in het kader van een aanlegactiviteit vindt geen specifiek toezicht plaats. Het toezicht op de ruimtelijke ordening (strijdig gebruik en zonder vergunning/melding bouwen) vindt met name plaats op basis van gebiedscontroles (zie paragraaf C3-12), klachten en handhavingsverzoeken (zie paragraaf C3-11) en op basis van specifieke projecten. Op aanlegactiviteiten vindt toezicht enkel plaats op basis van klachten.

C3-9. Toezichtniveau aanleg weg, kap, reclame en inritten en APV

Toezicht op de bouwtechnische aspecten van reclameobjecten vindt plaats volgens de bepaling in paragraaf C3-2 (controles bouwen). Voor de overige activiteiten vindt over het algemeen enkel toezicht plaats op basis van klachten en handhavingsverzoeken (zie C3-10). In dit kader gaan wij uit van de eigen verantwoordelijkheid van de uitvoerder van de werkzaamheden. Vanuit de Apv is er bijzondere aandacht voor grote evenementen waarbij de openbare orde en geluidproductie aan de orde zijn. Toezicht wordt dan geregeld in overleg met de organisator, de politie, de brandweer, de Ghor en de Omgevingsdienst.

C3-10. Toezichtniveau natuurbescherming en flora en fauna

Het toezicht op soorten- en gebiedsbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming vindt plaats vanuit de bevoegdheid van de provincie Limburg. Signalen worden vanuit de 'oog- en oorfunctie' tijdens toezicht aan de provincie doorgegeven.

C3-11. Toezichtniveau na klachten en handhavingsverzoeken

We ontvangen diverse type klachten, signalen of handhavingsverzoeken van burgers/bedrijven (extern) of van andere afdelingen/collega's/bestuur (intern).

1. Klachten kunnen per telefoon, schriftelijk, per e-mail, via Fixi-app of via de website van onze gemeente binnenkomen. Na ontvangst van een klacht wordt beoordeeld welke (interne of externe) medewerker de klacht oppakt.
2. Bij een klacht wordt altijd contact opgenomen met de klager.
3. Alle klachten worden geregistreerd.
4. Voor de afhandeling wordt onderscheid gemaakt in:
    a. Urgente, al dan niet met onomkeerbare situaties. Het betreft onder andere klachten die betrekking hebben op constructieve veiligheid of brandveiligheid met directe risico's op letsel of overlijden en onomkeerbaarheid bij monumenten. Bij urgente klachten vindt uiterlijk na twee werkdagen een bezoek ter plekke plaats en wordt besloten (op basis van de sanctiestrategie in bijlage C4) welk sanctie-instrument wordt ingezet.
    b. Overige klachten. Met de klager wordt besproken wat het belang en doel van het verzoek is en wat verwacht mag worden van ons. Eventueel wordt de klager verzocht nadere gegevens

te overleggen ter onderbouwing. We besluiten (op basis van de sanctiestrategie in bijlage C4) welk sanctie-instrument wordt ingezet. Hiervoor is een controle ter plekke mogelijk.

5. De klager wordt op de hoogte gebracht van de eventuele controle en de acties die volgen of zijn ondernomen naar aanleiding van de klacht.
6. Klachten die achteraf niet meer te verifiëren zijn (zoals geur en geluid), worden geregistreerd, maar niet bezocht.

Door in een vroeg stadium in overleg te gaan met klager en veroorzaker, worden ieders verwachtingen duidelijk en mogelijke toekomstige problemen voorkomen. Bij anonieme verzoeken wordt de impact ingeschat. Afhankelijk van deze inschatting wordt eventueel verdere actie ondernomen.

Wanneer we een formeel verzoek tot handhaving (handhavingsverzoek) ontvangen nemen we een bestuursrechtelijke maatregel in de vorm van een sanctiebeschikking (bij honorering), ofwel een afwijzing van het verzoek. De vermeende overtreder/verzoeker/belanghebbenden worden hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld. Indien mondelinge handhavingsverzoeken binnenkomen, wordt aan de verzoeker gevraagd om dit schriftelijk in te dienen bij B&W. Mondelinge handhavingsverzoeken worden niet in behandeling genomen.

Calamiteiten en ongewone voorvallen
Voor calamiteiten buiten kantoortijden neemt de gemeentelijk officier van dienst bevolkingszorg (OVD BZ) indien nodig contact op met de betrokken (interne of externe) medewerkers voor assistentie. Voor overige rampen/grote incidenten op milieugebied maken we gebruik van het meldpunt (24/7) van de Omgevingsdienst.

C3-12. Gebiedscontroles

Gebiedsgericht toezicht vindt op basis van specifieke problematiek in een gebied plaats en wordt toegepast met aandacht voor onder meer controlepunten ten aanzien van ruimtelijke ordening, bouwen en wonen, (brand)veiligheid en *APV* en/of bijzondere wetten. Afhankelijk van het type gebied en/of bestuurlijke prioriteit kan de nadruk meer of juist minder op enig rechtsgebied liggen.

In het algemeen vindt het toezicht plaats vanaf de openbare weg en is het gericht op het voorkomen en tegengaan van excessen. Tevens heeft dit toezicht een preventieve werking door aanwezig te zijn in het gebied.

C3-13. Samenwerking bij het toezicht

Extern is er overleg met instanties als de politie, brandweer van de Veiligheidsregio, de Omgevingsdienst, het Riec, het Openbaar Ministerie, Belastingdienst, Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Douane, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, de Algemene Inspectiedienst en het Waterschap Limburg.

Structureel overleg vindt plaats met de Omgevingsdienst (voor milieu- en bodemtaken) en de regionale brandweer (voor de brandveiligheidstaken). Toezichtprogramma's worden zoveel mogelijk afgestemd om te voorkomen dat bedrijven in een beperkte periode voor zowel milieu als

brandveiligheid bezocht worden. Periodieke controles (milieu, bouw, brandveiligheid) tijdens de gebruiksfase worden zo veel mogelijk integraal uitgevoerd.

C4. Sanctiestrategie

Indien een overtreding geconstateerd wordt, volgen we onderstaande sanctiestrategie. Daarbij onderschrijven we de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO).[6] Het doel van de sanctiestrategie is uitvoering geven aan de beginselplicht tot handhaven, passend interveniëren bij iedere bevinding, in vergelijkbare situaties vergelijkbare keuzes maken en interventies op vergelijkbare wijze kiezen en toepassen.

We zoeken eerst het warme contact met de overtreder. In een goed gesprek worden de overtredingen besproken. Dit kan ertoe leiden dat juridisch sanctioneren niet hoeft plaats te vinden. Er samen uitkomen met de overtreder heeft de voorkeur boven het opleggen van een sanctie. In het contact moeten we het vertrouwen krijgen dat de overtreding wordt opgeheven. Er zijn uitzonderingen waarbij naast het warme contact toch een sanctie wordt opgelegd. In deze gevallen leggen we naast het warme contact en het goede gesprek toch een (herstel)sanctie op. Dit wil niet zeggen dat er geen vertrouwen is in de gemaakte afspraken, maar dat we onze beginselplicht tot handhaving serieus nemen. Als de gemaakte afspraken worden nagekomen, dan is de sanctie niets meer dan een stok achter de deur. Het gaat bij een herstelsanctie pas 'pijn' doen bij de overtreder wanneer de gemaakte afspraken niet worden nagekomen. In gevallen waarbij we besluiten om naast herstellend ook bestraffend op te treden, kunnen we een bestuurlijke boete of strafrechtelijke sanctie opleggen.

C4-1. Formele, legaliseerbare overtreding

Indien sprake is van een formele overtreding wordt de overtreder gesommeerd de overtreding te beëindigen. Als uit het legalisatie onderzoek blijkt dat de situatie vergunbaar is of als maatwerkvoorschriften mogelijk zijn, wordt de overtreder uitgenodigd om een vergunningprocedure of procedure voor maatwerkvoorschriften op te starten. Na ontvangst van de aanvraag schorten we de begunstigingstermijn op.

In sommige situaties is het denkbaar dat ondersteuning wordt geboden om de situatie te verbeteren. Bijvoorbeeld door het geven van voorlichting als wordt vastgesteld dat een bepaalde (onnodige) overtreding systematisch voorkomt. Zie hiervoor de preventiestrategie in bijlage C1.

C4-2. Sanctie instrumenten

In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de wijze waarop wordt opgetreden bij geconstateerde overtredingen. Hiervoor zijn bestuursrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten in te zetten. Bestuursrechtelijk zijn dat:

- Last onder dwangsom (LOD), preventief of bij illegale dan wel onvergunde situaties;
- Last onder bestuursdwang (LOB/BES), preventief of bij illegale dan wel onvergunde situaties;
- Spoedeisende bestuursdwang.
- Bestuurlijke boete;

[6] De actuele versie is hier opgenomen: https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/vergunningverlening-toezicht-handhaving/landelijke-handhavingsstrategie-omgevingsrecht/

- Schorsen of intrekken van de vergunning;
- Verscherpt toezicht.

Bestuursrechtelijk sanctioneren is voornamelijk gericht op het bereiken van de gewenste situatie (herstelactie). Bij een last onder dwangsom of last onder bestuursdwang krijgt de overtreder een hersteltermijn aangeboden waarbinnen de overtreding moet zijn beëindigd. Als de overtreding na deze gestelde termijn niet is beëindigd, dan wordt de sanctie geëffectueerd. Dit geldt niet voor besluiten die gericht zijn op het voorkomen van herhaling én in situaties waar het direct beëindigen van de activiteit noodzakelijk is (spoedeisende bestuursdwang).

Wanneer geen sprake is van een direct gevaar of hinder en wanneer de waarschuwing (met voornemen voor het opleggen van een dwangsom) in het warme contact geen resultaat oplevert, leggen we een last onder dwangsom op.

Bij een dreigende overtreding of een dreigende illegale situatie kunnen we, in bepaalde situaties wanneer de overtreding met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid ook gaat plaatsvinden, ook een preventieve last onder dwangsom of bestuursdwang opleggen.

In samenhang met de bestuurlijke sanctie of los daarvan kan de strafrechtelijke sanctie worden toegepast. Indien er sprake is van opzettelijk of zeer nalatig veroorzaken van gevaar aan personen en/of milieu, voeren we overleg met het OM. De RUD/Omgevingsdienst heeft BOA's aangewezen die strafrechtelijk kunnen optreden binnen domein II (Milieu, welzijn en infrastructuur). Strafrechtelijke instrumenten die zij kunnen inzetten zijn:

- Een proces verbaal (PV);
- De bestuurlijke strafbeschikking (BSB).

Bij strafrechtelijk sanctioneren is naast het bereiken van het gewenste gedrag tevens het bestraffende element van belang.

De toezichthouder bepaalt op basis van de variabelen in de LHSO met welk instrumentarium gehandhaafd wordt bij een geconstateerde overtreding:

1. de **gevolgen van de bevinding** voor het milieu, veiligheid, gezondheid en/of maatschappelijke relevantie.
2. het **gedrag van de overtreder** (gedragsprofiel). Daarbij kijkt de toezichthouder verder dan de bevinding op zich en neemt hij diens gedrag en historie mee in beschouwing.

Beide variabelen bepalen of alleen bestuursrechtelijk (lichte segmenten), alleen strafrechtelijk (donkere segmenten) of in een combinatie van beide (middensegmenten) wordt opgetreden. Zie onderstaande basisinterventiematrix uit de LHSO. Door verzwarende of verzachtende argumenten kan een verschuiving van het instrumentarium plaatsvinden. Bij verzachtende argumenten wordt, in lijn met de LHSO, de in de basisinterventiematrix gepositioneerde bevinding één segment naar links en vervolgens één segment naar onder verplaatst en andersom bij verzwarende argumenten. Stapeling van argumenten levert slechts één verschuiving horizontaal, verticaal of diagonaal op.

De (mogelijke) gevolgen:	Interventiematrix			
4. Aanzienlijk en/of onomkeerbaar	**Strafrecht** BSB (indien mogelijk)/PV	**Strafrecht** BSB (indien mogelijk)/PV	**Strafrecht** BSB (indien mogelijk)/PV/ nader strafr. onderzoek	**Strafrecht** PV/nader strafr. onderzoek
	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	**Bestuursrecht bestraffend** Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	**Bestuursrecht bestraffend** Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	
			Bestuursrecht ingrijpend Exploitatieverbod/sluiting Schorsen/intrekken vergunning, erkenning of certificaat	
				Bestuursrecht ingrijpend Exploitatieverbod/sluiting Schorsen/intrekken vergunning, erkenning of certificaat
	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen) Verscherpt toezicht	**Bestuursrecht herstellend** LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen) Verscherpt toezicht	**Bestuursrecht herstellend** LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)	**Bestuursrecht herstellend** LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)
3. Van belang	**Strafrecht** BSB (indien mogelijk)/PV	**Strafrecht** BSB (indien mogelijk)/PV	**Strafrecht** BSB (indien mogelijk)/PV/ nader strafr. onderzoek	**Strafrecht** PV/nader strafr. onderzoek
	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	**Bestuursrecht bestraffend** Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	**Bestuursrecht bestraffend** Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	**Bestuursrecht bestraffend** Bestuurlijke boete (indien mogelijk)
				Bestuursrecht ingrijpend Exploitatieverbod/sluiting Schorsen/intrekken vergunning, erkenning of certificaat
	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing	**Bestuursrecht herstellend** LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen). Verscherpt toezicht	**Bestuursrecht herstellend** LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen). Verscherpt toezicht	**Bestuursrecht herstellend** LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)
2. Beperkt		**Strafrecht** BSB (indien mogelijk)/PV	**Strafrecht** BSB (indien mogelijk)/PV	**Strafrecht** PV
			Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	**Bestuursrecht bestraffend** Bestuurlijke boete (indien mogelijk)
	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren	**Bestuursrecht herstellend** Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing	**Bestuursrecht herstellend** LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen). Verscherpt toezicht	**Bestuursrecht herstellend** LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)
1. Vrijwel nihil			**Strafrecht** BSB (indien mogelijk)/PV	**Strafrecht** PV
			Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	**Bestuursrecht bestraffend** Bestuurlijke boete (indien mogelijk)
	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren	**Bestuursrecht herstellend** Aanspreken/informeren	**Bestuursrecht herstellend** Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing	**Bestuursrecht herstellend** Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing
Het gedrag van de overtreder is:	**A.** Goedwillend, proactief (dwz beëindigt overtreding eigener beweging)	**B.** Onverschillig	**C.** Calculerend	**D.** Notoir/crimineel

Figuur: basisinterventiematrix uit de LHSO

C4-3. Passende reactie

Het overgaan tot dwangmaatregelen is een beslissing die goed doordacht dient plaats te vinden. De toe te passen sanctie moet proportioneel zijn en dient zoveel mogelijk transparantie te bieden.

Bij een last onder dwangsom geldt dit bijvoorbeeld voor de lengte van begunstigingstermijnen en de hoogte van dwangsommen. De dwangsom dient voldoende prikkelend te werken, zodanig dat de

overtreder de overtreding zal beëindigen. Bovendien mag de dwangsom niet zodanig hoog zijn dat deze als straf kan worden gezien:

- Gedragsvoorschriften dienen direct in acht te worden genomen. Voor besluiten die niet gericht zijn op het voorkomen van herhaling kiezen we qua **begunstigingstermijn** voor een termijn waarbij de overtreder voldoende hersteltijd heeft én we langdurende overtredingssituaties voorkomen. Voor de onderbouwing van het besluit kan de landelijke leidraad ondersteuning beiden,[7] waarbij het praktisch haalbaar moet zijn om aan de last te kunnen voldoen. Verder is de te stellen termijn afhankelijk van de aard van de overtreding (er kan in principe met geen of een korte termijn worden volstaan bij gedragsvoorschriften) en mag de termijn niet zodanig lang zijn, dat sprake is van (impliciet) gedogen van de overtreding.
- De **hoogte van een dwangsom** moet op grond van de Algemene wet bestuursrecht in redelijke verhouding staan tot de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van het opleggen van de dwangsom. Bij het onderbouwen van het besluit voor de hoogte van de dwangsom kan de landelijke leidraad ondersteuning bieden.[8] We relateren de hoogte van de dwangsom onder andere aan de aard en ernst van de overtreding, de potentiële schade en de kosten die moeten worden gemaakt om de overtreding ongedaan te maken. In ieder geval moet het bedrag hoger zijn, dan het economisch voordeel dat met de overtreding wordt behaald. Het moet aantrekkelijker zijn de overtreding ongedaan te maken dan de dwangsom te betalen.
- Het **verbeuren van dwangsommen** gebeurt van rechtswege. Na vaststelling wordt het verbeuren schriftelijk bevestigd.
- Bij het opleggen van een last onder dwangsom wordt de overtreding opgenomen in de basisregistratie Kadaster Publiekrechtelijke beperkingen (BRK-PB) van de **Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen** (Wkpb).
- Het bevoegd gezag kan in sommige gevallen de **vergunning** ook geheel of gedeeltelijk **intrekken** als niet overeenkomstig de vergunning wordt gehandeld. Dit instrument wordt in onze gemeente in uitzonderlijke gevallen toegepast als andere maatregelen geen effect sorteren.

C4-4. Overtredingen door de eigen organisatie

Het sanctioneren van voorschriften die gelden voor andere overheden of onderdelen van de eigen organisatie is voor ons niet anders dan voor onze burgers. Belangrijk hierbij is de democratische controle en transparantie, ook indien er bestuurlijke en/of juridische complicaties ontstaan.

Er wordt geen verschil gemaakt in prioriteitstelling en keuze van het sanctie-instrument. Wel brengt een dergelijke overtreding een tweetal extra procedurestappen met zich mee voordat een sanctie wordt opgelegd:

- Wordt een overtreding van de gemeentelijke organisatie geconstateerd dan wordt deze direct aan het management en/of de burgemeester/het college van B&W voorgelegd.
- Het management en/of de burgemeester/het college van B&W zorgen ervoor, dat passende maatregelen worden genomen om de overtreding te beëindigen, deze in de toekomst te voorkomen en zo nodig de schade te herstellen.

[7] Afwijken van de leidraad is onderbouwd mogelijk op basis van feiten en omstandigheden. De actuele versie is hier opgenomen: https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/handhaving/@88354/begunstigingstermijn/.
[8] Afwijken van de leidraad is onderbouwd mogelijk op basis van feiten en omstandigheden. De actuele versie is hier opgenomen: https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/handhaving/@88354/begunstigingstermijn/

C4-5. Afzien van sanctioneren

In zeer uitzonderlijke situaties kan de burgemeester of het college van B&W verklaren dat wordt afgezien van sanctioneren. Deze is altijd aan een termijn gebonden en niet langer dan strikt genomen noodzakelijk. Daarbij onderschrijven we het landelijk beleidskader op het gebied van het gedogen.[9]

We zien bij een overtreding alleen af van sanctioneren als wordt voldaan aan één of (bij voorkeur) meerdere van de volgende voorwaarden:

1. De activiteit is verantwoord uit het oogpunt van bescherming van de fysieke leefomgeving;
2. Er bestaat concreet uitzicht op legalisatie van de activiteit;
3. Een ontvankelijke vergunningaanvraag is ingediend én een voorlopige inschatting is gemaakt waaruit blijkt dat de activiteit vergunbaar is, indien vooruitlopend op besluitvorming omtrent vergunningverlening wordt afgezien van sanctioneren;
4. Er dient sprake te zijn van bijzondere omstandigheden die afzien van sanctioneren in het concrete geval rechtvaardigen. Bijzondere omstandigheden kunnen bijvoorbeeld zijn dat er zwaarwegende belangen zijn die het afzien van sanctioneren rechtvaardigen, het achterliggend belang beter is gediend met afzien van sanctioneren en sanctioneren zou leiden tot onmiskenbare onbillijkheden.

In de volgende gevallen wordt niet afgezien van sanctioneren:

- indien aan de zijde van de overtreder sprake is van recidiverend dan wel calculerend gedrag;
- indien blijkt dat de activiteit strijdig is met enige andere bij of krachtens wettelijk voorschrift gestelde regel en het voor het sanctioneren van die regel bevoegde gezag kenbaar heeft gemaakt dat het met bestuursrechtelijke sanctie-instrumenten tegen deze overtreding optreedt dan wel zal optreden;
- bij bouwen zonder of in afwijking van een vergunning, tenzij er sprake kan zijn van een tijdelijk bouwwerk;
- als belangen van derden zich daartegen verzetten.

Indien wordt afgezien van sanctioneren gelden de volgende procesvoorschriften:

- afzien van sanctioneren gebeurt schriftelijk en uitdrukkelijk;
- afzien van sanctioneren wordt zoveel mogelijk beperkt in omvang en/of in tijd;
- er moet sprake zijn van een zorgvuldige kenbare belangenafweging;
- afzien van sanctioneren is aan controle onderworpen.

C4-6. Samenwerking bij het sanctioneren

Afhankelijk van de overtreding en de overtreder vindt afstemming plaats met partners die strafrechtelijke sancties kunnen opleggen. Als richtlijn wordt de basisinterventiematrix uit de LHSO gebruikt. In situaties waarbij een andere overheid ná of vóór ons college handhavingsbevoegd is, vindt afstemming plaats met de betreffende overheidsorganisatie.

[9] 'Grenzen aan gedogen', Kabinetsstandpunt 1996 (TK 1996-1997, 25085)